CONSTITVTIONES
ET DECRETA CONDITA IN PROVINCIALI SYNODO CONSENTINA

ſub Reuerendiſs. Domino D. FANTINO Petrignano Dei & Apoſtolicæ ſedis gratia Archiepiſcopo Conſentiæ

Anno Domini M D LXXIX.

ROMÆ Apud Franciſcum Zanettum M D LXXX.

CVM LICENTIA SVPERIORVM.

15

CONSTITVTIONES
ET DECRETA CONDITA IN PROVINCIALI SYNODO CONSENTINA

ſub Reuerendiß. Domino D. FANTINO *Petrignano Dei & Apoſtolicæ ſedis gratia Archiepiſcopo Conſentiæ*

Anno Domini M D LXXIX.

Seßio prima celebrata die decima menſis Maij.

NOS Fantinus Petrignanus Dei & Apoſtolicæ Sedis gratia Archiepiſcopus Conſentiæ de Reuerendißimorum DD. Coepiſcoporum conſilio, & aſſenſu in prouinciali Synodo noſtra Conſentiæ legitime congregata, hac quæ ſequuntur decernimus, & ordinamus.

De fidei orthodoxæ profeßione.

INTER Omnes paſtoralis officij ſollicitudines præcipua, quæ ad Catholicæ fidei integritatem pertinet verſari debet, vt quæ totius ſpiritualis ædificij fundamentum eſt, inuiolata permaneat, & omnes in eius puritate immobiles perſiſtant. Quare ab eiuſdem fidei ne

gotio veluti omnium præstantissimo exordiendum duximus, eandem fidem iuxta formulam à fel. recor. Pio Papa Quarto traditam vnanimiter profitentes, quam hic inferius subijciendam esse visum fuit.

Formula orthodoxæ fidei professionis.

EGO N. firma fide credo & confiteor omnia, & singula, quæ continentur in Symbolo fidei, quo sancta Romana Ecclesia vtitur, videlicet:

Credo in vnum Deum Patrem omnipotentem, factorem cęli, & terræ, visibilium omnium, & inuisibilium. Et in vnum Dominum Iesum Christum filium Dei vnigenitum. Et ex patre natum ante omnia sęcula. Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero. Genitum, nō factum, consubstantialem patri: per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cęlis, & incarnatus est de Spiritu sancto ex Maria virgine: & homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis: sub Pontio Pilato passus, & sepultus est. Et resurrexit tertia die, secundum scripturas. Et ascēdit in cęlum: sedet ad dexteram patris. Et iterum venturus est cum gloria iudicare viuos, & mortuos: cuius regni non erit finis. Et in Spiritum sanctum Dominum, & viuificantem: qui ex patre, filioq. procedit. Qui cum patre, & filio simul adoratur, & conglorificatur: qui locutus est per Prophetas. Et vnam sanctam catholicam, & apostolicam Ecclesiam. Confiteor vnum Baptisma, in remissionem peccatorum. Et expecto resurrectionem mortuorum. Et vi-

Et vitá venturi sæculi. Amen. Apostolicas,& ecclesiasticas traditiones,reliquasque eiusdem Ecclesię obseruationes,& constitutiones firmissime admitto, & amplector. Item sacram scripturá iuxta eum sensum, quem tenuit,& tenet sancta mater Ecclesia, cuius est iudicare de vero sensu, & interpretatione sacrarum scripturarum admitto:nec eam vnquá nisi iuxta vnanimem consensum Patrū accipiam, & interpretabor. Profiteor quoque septé esse vere,& proprie sacramenta nouæ legis à Iesu Christo D. N. instituta,& ad saluté humani generis (licet non omnia singulis necessaria) videlicet, Baptismum, Confirmationem, Eucharistiá, Pænitentiam,Extremam vnctionem,Ordinem,& Matrimonium: Illaque gratiam conferre,& ex his Baptismum, Confirmationem, & Ordinem sine sacrilegio, reiterari non posse. Receptos quoque, & approbatos Ecclesię Catholicæ ritus in supradictorum omnium Sacramentorum solemni administratione recipio, & admitto. Omnia & singula, quæ de peccato originali & de Iustificatione in sacrosancta Tridentina synodo definita,& declarata fuerunt amplector,& recipio. Profiteor pariter in Missa offerri Deo verum,proprium,& propitiatorium sacrificiū pro viuis, & defunctis:atque in sanctissimo Eucharistiæ sacramento esse vere, realiter, & substantialiter corpus, & sanguinem, vnà cum anima, & diuinitate D. N. Iesu Christi, fieriq; conuersionem totius substantię panis in corpus,& totius substantiæ vini in sanguinem: quam conuersionem Catholica Ecclesia Transubstantiationé appellat. Fateor etiam

etiam ſub altera tantũ ſpecie totum atq; integrũ Chriſtum, verumq; ſacramentum ſumi. Conſtanter teneo Purgatorium eſſe, animaſq; ibi detentas fidelium ſuffragijs iuuari. Similiter, & Sanctos vnà cum Chriſto regnantes, venerandos, atque inuocandos eſſe, eosq; orationes Deo pro nobis offerre, atq; eorum reliquias eſſe venerandas. Firmiſſime aſſero Imagines Chriſti, ac Deiparę ſemper Virginis, necnon aliorum Sanctorũ, habendas, & retinendas eſſe, ac eis debitum honorem & venerationem impartiendam. Indulgentiarum etiã poteſtatẽ à Chriſto in Eccleſia relictam fuiſſe; illarũq; vſum Chriſtiano populo maxime ſalutarem eſſe affirmo. Sanctam Catholicam, & Apoſtolicam Romanam Eccleſiam omnium Eccleſiarum matrem, & magiſtrã agnoſco: Romanoq; Pontifici, beati Petri Apoſtolorũ principis ſucceſſori, ac Ieſu Chriſti Vicario, veram obedientiam ſpondeo, ac iuro. Cętera item omnia à ſacris Canonibus, & Oecumenicis Concilijs, ac præcipue à ſacroſancta Tridentina ſynodo tradita, definita, & declarata indubitanter recipio, atque profiteor: ſimulq; contraria omnia, ac hæreſes quaſcũq; ab Eccleſia dam natas, reiectas, & anathematizatas, ego pariter damno, reijcio, & anathematizo. Hanc veram catholicã fidem, extra quam nemo ſaluus eſſe poteſt, quam in præſenti ſponte profiteor, & veraciter teneo, eandem integram, & inuiolatam vſq; ad extremum vitę ſpiritum conſtan tiſſime (Deo adiuuante) retinere, & confiteri, ac à meis ſubditis, vel illis quorum cura ad me in munere meo ſpectabit, teneri, doceri, & prædicari quantum in me

erit,

erit curaturum. Et ita ſpondeo, voueo, ac iuro. Sic me Deus adiuuet,& hæc ſancta Dei Euangelia.

Eandem fidei profeſſionem facere teneantur etiam omnes prouiſi de beneficijs quibuſcumq; curam animarũ habentibus intra duos menſes à die adeptæ poſſeſſionis in manibus ipſius Epiſcopi, vel eo impedito coram generali eius Vicario, ſeu officiali: ſeq; in Romanæ Eccleſię obedientia permanſuros ſpondeant,ac iurent. Prouiſi autem de Canonicatibus, & dignitatibus in Eccleſijs Cathedralibus non ſolum coram Epiſcopo ſeu eius officiali,ſed etiam in Capitulo idem facere teneantur.Alioquin prædicti omnes prouiſi,vt ſupra, fructus non faciant ſuos,nec illis poſſeſſio ſuffragetur.

Idem quoq; ſeruent,qui impoſterum ad doctorales vel magiſtrales gradus promouebũtur in ipſo promotionis actu. qui vero hactenus promoti ſunt, & fidei profeſſionẽ facere prout tenebantur ex bulla Pij Quarti omiſerunt, pœnas in eadem bulla contentas incurriſſe declarentur. Quæ bulla obſeruetur etiam in omnibus publice vel priuatim,Theologiam,Canonicam, vel Ciuilem cẽſuram,Medicinam,Philoſophiã,Grammaticam,vel alias liberales artes profitentibus, & profeſſuris ſub pœnis ibidem contentis.

Profeſſio vero fidei iuxta præſcriptam formam ſemper fieri debeat, & in ea facienda præcipue obſeruetur vt publice,& palam ab omnibus adhibitis teſtibus fiat,& coram Notario,qui eam in publicum inſtrumẽtum redigat,& in peculiarem librum ad eum tantum

vſum

vſum comparatum vnà cum profitentis ſubſcriptione referat. Liber autem in Archiuio Epiſcopali erit diligenter ad perpetuam rei memoriam aſſeruandus.

De libris exhibendis.

CVM Hæreticorum libros ad fidelium mentes inficiendas plurimũ nocere compertum ſit: Propterea Epiſcopi Regulas Indicis de libris vetitis ex auctoritate fel. recor. Pij Papæ Quarti editas, ab omnibus ſeruari ſtudeant, mandentq; Theologis, legum Doctoribus, Medicis, Ludi Magiſtris, alijsq; libros habentibus, vt librorum ſuorum notulã pariter ab eis ſubſcriptam infra tempus ſtatuendum, fideliter edant, præcipiantq; etiam omnibus, qui in eorum oppidis, & locis libros tam impreſſos, quàm manuſcriptos introducũt, vt illos niſi prius recogniti, & approbati fuerint, nec retinere, alijsue legẽdos tradere, aut modo aliquo alienare, aut commodare audeant ſub pœnis iuxta Indicis præſcriptum per ipſos incurrendis. Hæredes quoq; vel executores vltimarum voluntatum Indicem librorum à defunctis relictorum intra menſem poſt obitum Ordinarijs ſuis exhibere teneantur, & debeant, nec ipſis vti, aut illos, niſi eorum indicẽ attulerint, vendere, vel alienare valeant: alioquin nullam excuſationẽ prætendere poterũt, quominus in cenſuras & pœnas Apoſtolicis conſtitutionibus decretas incurriſſe cenſeantur.

De ſacrificio Miſſæ.

QVONIAM in diuino hoc ſacrificio, quod in Miſſa

Missa peragitur, idem ille Christus continetur, & incruente immolatur, qui in ara Crucis semel se ipsum cruente obtulit: Ideo vt singulari religione, ac pietate, & à sacerdotibus celebretur, & à populo colatur, iuxta sacri concilij Tridentini præscriptum, diligenter episcopi infrascripta seruanda, & cauenda curabunt, & in primis:

Omnes sacerdotes etiam regulares, qui Romano Missale vtuntur, in omnibus cæremonijs, ac ritibus in formula Missalis præscripta ad vnguem côueniant, nihil addendo, aut mutando ex his, quæ in cuiusq; diei Missa continetur, vel etiam in ipsius Missæ ordinario.

Debitisq; horis celebretur, nec ante auroram, nec post meridiem nisi ex legitima causa à Iure permissa; neq; bis in die, nec extra ecclesiá, vel oratoria, nec priuatis in ædibus, aut alio in loco præterquam in ecclesijs, aut oratorijs diuino cultui tantum dedicatis, ac ab episcopo designatis & visitatis. & qui côtrafecerit, Missas vespertino tempore celebrando contra bullam Pij V. pœnis in eadem bulla contentis puniatur, in ceteris vero à ministerio altaris per biennium suspensus esse intelligatur, & graui etiam ab episcopo animaduersione afficiatur.

Nullus pręterea publice, & notorie criminosus, ac presbyter alienæ diœcesis sine commendaticijs litteris sui episcopi ab vllo episcopo ad diuina celebranda, & sacramenta administranda admittatur.

Ordinarijq; inuigilent, ac bene perspiciant, quænam dimissoriæ sint approbandæ, vel reijciendæ cum

exemplo constet, innumerabiles fraudes hac in re cõmitti consueuisse.

Sacerdotes celebraturi Missam, prius priuate perlegant, & percurrant, suisq; adnotent signis, priusquam ad altare accedant: ad quod postquam accesserint, ea qua decet reuerentia à principio vsque ad finem sacra mysteria peragant: clare, & distincte legant lectiones, epistolas, & Euangelia, & specialiter Secreta, ad hoc vt omnia inter celebrandum recte & composite, nec minus celeriter, quàm decet, nec minus tarde peragãtur.

Ad quæ omnia vt facilius inuitentur, omnibus Missam, antequam ad altare accedãt, vt præmittitur, legentibus, & cum præmissa reuerentia celebrantibus, hæc Synodus quadraginta dierum indulgentiã concedit.

Et vt puriores ad rem diuinã accedant, omnes Missam celebraturi prius se colligant, & orantes in tanti mysterij cogitatione mentẽ defigant, & dum sacras vestes induunt, psalmos, & collectas recitent. hortamurq; vt singula saltem hebdomada peccata sua deuote confiteantur: quod & sæpius vnusquisq; facere debet, cum septies in die cadat iustus. Et quotiescumq; se in mortali peccato constitutum senserit, non celebret, non habita copia confessoris; nisi forte causa vrgẽs, vel necessitas immineat, quæ nisi graui cum scandalo nequeat præteriri: & tunc adsit contritio, & propositum confitendi iuxta sacri concilij præceptum.

Et quia per externi candoris speciem interior sacerdotum munditia denotatur: Ideo vt sacerdotes omnes superpelliceis, amictibus albis, cingulis, manipulis, sto-
lis

lis, planetis, dalmaticis, seu tunicellis, pluuialibus, & paramentis candidis, & mundis ac integris, nō autem laceratis vtantur, episcopi curent.

Nemo vbi id commode fieri poterit, celebret cum vino rubro propter corporalia, & purificatoria, quæ ex nonnullorum sacerdotum negligentia & incuria, aliquando adeo sordida inueniuntur, vt aliquibus horrori sint.

Nemo igitur corporalibus, aut purificatorijs immundis, aut sine debito tobalearum, ac duarum candelarum numero temere celebret, aut cum Calice fracto, vel rubigine consumpto, ac sordido.

Calices insuper sacerdotes semel in hebdomada lauent, & aquam in piscinam ponant.

Missæ vero eodem tempore in altaribus ita inter se disiunctis, & separatis celebrentur, vt alter sacerdos ab altero non perturbetur.

Omnibus etiam sacerdotibus pręcipitur, vt nullius priuati causa horam Missæ popularibus suis commodam, aut anticipent, aut differant: nec Missam inchoatam aduenięte aliquo repetant, nec ad altare expectēt, aut alia ratione contra rei sacræ decorū, aut populi vtilitatem alicui obsequium præstent: & contra faciens arbitrio episcopi puniatur.

Tollant episcopi authoritate Tridentinæ Synodi sumptuosa conuiuia, ludos, choreas, ac quod ad auaritiam pertinet cuiusuis generis mercedum cōditiones, pacta, acceptationes munerum, & quidquid in nouis Missis, & earum, quæ publicæ oblationes dicuntur, ita

quòd penitus præmissorum omnium tollatur abusus.

Nullus etiam ad nouæ Missæ celebrationem admittatur, nisi prius fuerit ab ijs quos episcopus designauerit, examinatus, vtrum sit instructus in cęremonijs necessarijs, noritq; alia, quæ in Missarum celebratione requiruntur. Qui autem in his deliquerit, per sex menses ipso iure ab altaris ministerio sit suspensus, & arbitrio episcopi puniatur.

Prohibeantq; episcopi ne pauperes mẽdicantes seu eleemosynas petentes per ecclesias, tempore Missarũ, prædicationum, aliorumq; diuinorum officiorũ eant; sed ad valuas ecclesiarum stare faciant sub pœnis, quæ in Sanctissimi Domini nostri Pij Quincti bulla continentur.

Religiosi quoque cuiuscũq; ordinis, status, & conditionis existant, sub excõmunicationis pœna non audeant, & præsumant celebrare in aliquo loco extra eorum ecclesias & monasteria Rectore contradicente.

Et quia contingit sæpe in quibusdam ecclesijs, vel tam magnum Missarum celebrandarum numerum ex varijs defunctorijs relictis impositũ esse, vt illis pro singulis diebus à testatoribus præscriptis nequeãt satis fieri; vel eleemosynam huiusmodi pro illis celebrandis adeo tenuẽ esse, vt non facile inueniatur, qui velit huic se muneri subijcere; vnde depereunt piæ testantium voluntates, & eorũ conscientias, ad quos prædicta spectant, onerandi occasio datur: Ideo ad hoc vt relicta ad pios vsus plenius, & vtilius impleri possint, statuit prouinciale Concilium, quòd pro qualibet Missa celebrãda

da in hebdomada saltē pro eleemosyna presbyter capellanus, vel celebrans annuos ducatos quattuor habeat; & imposterum capellę ædificandæ non nisi cum dote secundum taxam prędictam erigantur; erectæ vero ad eandem taxam reducantur. Vbi vero ob magnū Missarum numerum defunctorum voluntati satisfieri non poterit, episcopi eorum arbitrio, & cum maturitate Missas ipsas ad congruentem numerum reducant: Ita tamen vt eorum semper defunctorum commemoratio fiat, qui pro suarum animarum salute legata ea ad pios vsus reliquerunt.

Neue Christifideles à propriarū parochialium cultu, & à diuinis audiēdis à proprio parocho, à quo Christianæ fidei erudimenta salutaria monita festorū dierum, & circa contrahendas nuptias denunciationes exaudiant inposterum auertantur: statuimus, vt nullus presbyter, Beneficiatus, vel Capellanus cuiuscunq; capellæ Dominicis, alijsq; festiuis diebus in oratorijs sodalitatū secularium, quas confraternitates appellant, alijsue ecclesijs, capellis, aut oratorijs secularibus, quæ parochialis ecclesię finibus continentur, Missas, & alia diuina officia hora nimis præpropera celebrare, atq; ad ea audienda populū cōuocare audeat. Idēq; à ruralibus presbyteris, & capellanis aliquarum ecclesiarum parochialium, & capellarum obseruandū esse decernimus.

De reliquijs, & veneratione Sanctorum.

Reliquiæ Sanctorū in honestissimis locis, ac in decētissimis vasculis in ecclesijs asseruentur, & sola pietatis

tatis, non quæstus gratia luminaribus accensis populo ostendantur; nec ita passim sine episcopi licentia è vasculis extrahantur; ad infirmos nullo pacto deferãtur. Qui temere aliter fecerint, ab episcopis ipsis pro modo culpæ pœna afficiantur.

De festorum dierum obseruatione.

CVm dierum festorum obseruatio ad Dei cultũ maxime pertineat, & in lege diuina præcipiatur: Ideo episcopi diligenter curent, vt dies Dominici, & alij ab ecclesia recepti, vel loci consuetudine, pręcipue vero in honorem Dei, beatæ Virginis, & Sanctorum feriati cum omni veneratione obseruentur per ciuitates, & diœceses iuxta Sanctissimi D. N. Pij. V. Bullam, & sacros canones.

Et omnes Christifideles in diebus præfatis ecclesias frequentent, diuinis officijs deuote intẽdant, à quibuscumque operibus illicitis, iudiciorum agitationibus, emporijs, nundinis, alijs mercatorijs cõuentibus exercendis quocunque nomine nuncupentur, abstineant; & maxime rustici, qui in hoc sæpe delinquunt.

Conuentiones etiam, quæ consilia seu parlamenta vocant, si necessitas vrgeat, post vesperas tantum (dummodo non in ecclesijs, & cœmeterijs) fieri permittant.

Esculenta & poculenta venundari possint, dummodo id fiat post Missarum solemnia.

Qui vero festis diebus illicitum opus aliquod faciẽtes deprehensi fuerint, præter diuinam vltionem & alias pœnas ex eiusdem bullæ dispositione inflictas graui-

grauiter quoq; arbitrio episcopi pro modo culpæ puniantur.

Et vt festiui dies firmiter in hac prouincia obseruentur, infrascriptum Calendarium describi visum fuit.

De Calendario festorum dierum.

IANVARIVS.

I	*Circumcisio Domini nostri Iesu Christi.*
VI	*Epiphania Domini.*
	FEBRVARIVS.
II	*Purificatio Beatæ Virginis.*
XXIV	*Matthiæ Apostoli.*
	MARTIVS.
VII	*Thomæ de Aquino.*
XXV	*Annunciatio Beatæ Mariæ Virginis.*
	APRILIS.
II	*Francisci de Paula.*
XXV	*Marci Euangelistæ.*
	MAIVS.
I	*Philippi, & Iacobi Apostolorum.*
III	*Inuentio sanctæ Crucis.*
	IVNIVS.
XXIIII	*Natiuitatis S. Ioannis Baptistæ*
XXIX	*Petri & Pauli Apostolorum.*
	IVLIVS.
XXV	*Iacobi maioris.*
	AVGVSTVS.
X	*Laurentij Martyris.*
XV	*Assumptio Beatæ Mariæ Virginis.*
XXV	*Bartholomæi Apostoli.*
	SEPTEMBER.
VIII	*Natiuitas Beatæ Mariæ Virginis.*
XXI	*Matthæi Apostoli, & Euangelistæ.*

XXIX Dedi-

XXIX *Dedicatio Basilicæ sancti Michaelis Archangeli.*

OCTOBER.

XXVIII *Simonis & Iudæ Apostolorum.*

NOVEMBER.

I *Omnium Sanctorum.*

XI *Martini Episcopi & confessoris.*

XXX *Andreæ Apostoli.*

DECEMBER.

VIII *Conceptio beatæ Mariæ Virginis.*

XXI *Thomæ Apostoli.*

XXV *Natiuitas D.N. Iesu Christi.*

XXVI *Stephani Protomartyris.*

XXVII *Ioannis Apostoli, & Euangelistæ.*

FESTA MOBILIA

Omnes Dominicæ totius anni.

Feria Quinta in Cœna Domini per horas Missarum.

Pascha Resurrectionis D. N. Iesu Christi, cum duobus diebus sequentibus.

Ascensio D. N. Iesu Christi.

Pentecostes cum duobus diebus sequentibus.

Festum sanctissimi Corporis Christi.

Præterea dies festos Patronorum ecclesiarum Cathedralium, & alios, qui peculiari quadam deuotione, & laudabili consuetudine nonnullis in locis huius prouinciæ obseruari consueuerunt, sanctificandos, ac fideliter obseruandos Episcopi curent.

De sacris Imaginibus.

QVod autem ad sacrarum Imaginū cultum, & venerationem attinet, eam reuerentiā & honorē illis episcopi impendi curent, quam sacrosancta Tridetina synodus statuit; idq; sæpius populum edoceri studeat: Atq; vt debitus cultus, honorq; dictis sacris imaginibus exhibeatur prohibuit, ne signū tam salutiferæ Crucis,

cis, quàm beatissimę Virginis, & omniũ Sanctorũ, aut in immundis, & cõtemptibilibus locis, siue in pauimẽtis pòst hac collocetur, & collocatum (si quid forte inhoneste depictum reperiretur) deleatur. Inobedientes vero pœnas ab episcopis statuendas luant.

De Indulgentijs.

CVM Indulgentiæ à summo Pontifice cõcessæ, publicandæ erunt, doceãt parochi, & apud Ecclesiam esse earum concedendarum potestatem à Christo illi collatam, & illarũ vsum plurimi faciendum, cum Christifidelibus fructuosissimę sint ad animarum salutem. episcopi diligenter scrutentur si quæ absurditates aut indignitates ob ignorantiam, aut superstitionem, aut aliunde quomodocumq; prouenerũt, & eas sigillatim adnotatas in proxima Synodo diœcesana: si vero fuerint abusus grauiores in prouinciali referant, vt communi consilio ad sanctissimũ Romanũ Pont. deferantur, Quo auctore, quicquid expedierit, constituatur.

Pius Quinctus fel. re. Pont. Max. quascumq. Indulgentias, etiam perpetuas, quas qui cõsequi voluissent, manus conferre deberent adiutrices, quas à quęstu ductas penitus abrogauit, quòd nemine ignorare pium valde ac necessarium est; nec ab inferiore publicari possint absq; episcopi licentia.

De Prædicatione verbi Dei.

INter cetera, quę ad salutẽ populi Christiani spectant, pabulũ verbi Dei permaxime sibi noscitur esse ne-

cessarium: quia sicut corpus materiali, sic anima spirituali cibo nutritur, eo quod non in solo pane viuit homo, sed in omni verbo quod procedit ex ore Dei: vnde episcopi ex sacrosancti concilij Tridentini decreto, & per viscera Iesu Christi hortantur, cum hoc præcipuũ munus sit eorum, vt in hanc curã toto animo incumbant, atq; ipsi oues suas verbi diuini prædicatione pascere non prætermittãt; & si legitime impediti fuerint, viros idoneos potentes in opere, & sermone assumant ad huiusmodi prędicationis officium salubriter exequendum.

Idem etiam fieri curent in alijs ecclesijs per parochos omnibus Dominicis, & solẽnibus diebus festis; tempore autem Ieiuniorum, Quadragesimæ, & Aduentus Domini quotidie vel saltem ijs diebus quibus episcopi ipsi expedire iudicauerint.

Parochis impeditis per alios impensis eorum, qui eas præstare vel tenentur, vel solent deputandos in Ciuitate, aut quacumq. parte diœcesis prædicandi munus expleri episcopi curent.

Sollicite etiam prouideant episcopi in parochialibus etiam si quouis modo exemptæ dicerentur, aut alicui monasterio etiam extra diœcesim forsan annexæ, vel vnitæ modo re ipsa in diœcesi sint, vt diebus saltẽ Dominicis & festis solemnibus populus cælestis doctrinæ pabulo pascatur. quod si parochi etiam si ab episcopi iurisdictione se exemptos esse prætenderent, ab episcopo moniti trium mẽsium spatio muneri suo defuerint, per censuras ecclesiasticas, seu alias ad ipsius arbitrium

arbitrium episcopi cogantur; ita vt etiam si ei sic expedire visum fuerit ex beneficiorum fructibus alteri, qui id præstet honesta merces persoluatur donec principalis ipse resipiscens officium suum impleat.

Si quis prædicta adimplere contempserit, sciat se districtæ subiacere vltioni.

Et quoniam inuidens zizaniorum sator, semper humanæ saluti diabolus, quod in agrum dominicum per se directe non potest, id nonnunquam per suos quos possidet, cupiditatis igne succensos exquisitis modis efficere conatur: idcirco episcopi summopere aduertant, cuius vitæ sint hi per quos verbum Dei seminatur in populo, ne plantare fingentes destruant.

Moneantq; episcopi quoscumque, qui hoc officio prędicandi funguntur, & per viscera Iesu Christi rogēt, vt ipsius Euangelium sincere populo prędicent, ac annuncient, imitentur eius vestigia viris Apostolicis pręcipientis, Prædicate Euangelium omni creaturę. & iterum, Docete omnes gentes seruare quæcumq; mandaui uobis.

Vtantur interpretationibus sanctorum Ecclesię antiquorum Doctorum, prout etiam in concilio Lateranensi constitutum est.

Cessent in sanctis concionibus profanarum legum minime necessariarum citationes, poetarum auctoritates, superuacuæ subtilium quæstiones, & plerunq. futilium allegationes, ac hæreticorum opiniones & argumenta; nisi id vrgens necessitas postulet, & id quanto minus fieri potest, nominatim recenseat, sed omnino

refellant, memores semper oportere eos, qui docent, & instruunt animas rudes esse tales, vt pro ingenio discentium semetipsos possint aptare, & verbi ordinem pro audientis capacitate dirigere.

Instruant populum ad obseruationẽ præceptorum Dei, vt fidem inconcusse teneant, atq; omnibus mandatis Dei & Eclesiæ pareant.

Decreta concilij Tridentini, pręsertim, quæ ad mores, & Christianam disciplinam restituendam pertinẽt, & has constitutiones populo studiosius inculcent.

Parentes adhortẽtur ad bene educandos liberos suos adhuc in tenera ætate constitutos, cum ea ætas ceterarum ætatum fundamentum sit & principium.

In aliquem tacite vel expresse non inuehantur, sed generatim vitia redarguãt, pręlatos, & magistratus pie & reuerenter admoneant, subditos ad eorum obedientiam excitent.

Non erubescant Christum crucifixum Christianis prędicare, cuius amorem studeant sacris hominũ cordibus infigere.

Sint in verbo discreti, & casti: quia Eloquia Domini, eloquia casta.

Præmoneantur Prædicatores prædicti ab episcopis, & curatis omnibus quid magis, vel minus pro loci, & popularium peccatorum qualitate sit audientibus enunciandum.

Studeantque ea, qua decet charitate abusus ciuitatis, & diœcesis tollere, & in his instare, vt sic circa eos opportune, & importune insistentes quotidie populum

lum ad amorem Dei trahant, vitia detestentur, ad virtutum amplexus auditores allicientes.

Habeant præ oculis honorem Dei, & animarum salutem, nihil ad gloriam, & ostentationem facientes.

Non quęstui intenti, nec quę sua, sed quæ Iesu Christi sunt quęrentes, vt sic iuxta veritatem, dent cibum in tempore, & frangant esurienti panem.

Supradicta omnia, quę concionatores obseruare tenentur, episcopi non solum concionatoribus ipsis notificent, sed in licentijs eisdem de prædicando in eorum diœcesi concedendis inserant.

Regulares cuiuscumq; ordinis meminerint se nisi à suis superioribus de vita, moribus, & scientia examinati, & approbati fuerint, ac de eorum licentia etiam in ecclesijs suórum ordinum prędicare non posse. cum qua licentia personaliter se coram episcopis præsentare, & ab eis benedictionem petere teneantur antequã prædicare incipiant: quibus contradicentibus, etiam in prædictis suorum ordinum ecclesijs prædicare non præsumant.

Regularibus vero extra claustra, & obedientiam religionum suarum viuentibus prædicatio interdicatur etiam quorumlibet priuilegiorum prætextu.

Et quia sæpe oriri solet contentio in eligendo Prædicatore: ideo ad tollenda scandala, hęc synodus inhibet, ne seculi potestates, magistratus, aut vniuersitas aliqua vllo pacto se se ingerant in Prædicatore deligẽdo, cum totum hoc munus ad episcopos, & ecclesiarum Rectores ex sacrorum Canonũ dispositione pertineat;

qua

qua in re si difficultas aliqua suborta fuerit, ad ordinarium deferatur, qui modis omnibus ecclesiarum immunitati consulat, sicut magis conducere iudicauerit.

Statuit etiam hæc synodus, vt transacto quadragesimali tempore, & alijs temporibus, prędicatores omnes, qui in ciuitate, & diœcesi vice episcoporum, aut curatorum laborauerint, quasi villicationis suę rationē reddituri, se conspectui episcopi, aut vicarij præsentent, relaturi quomodo tam secularium, quàm regularium vita, & mores se habeant; si quid sit, cui pro Dei honore & subditarum animarum salute consulendum sit: Quod si quis in se pręsentando (iusta cessante causa) contumax fuerit, episcopi de cetero eundē ad prædicandum non admittant.

Ab historijs apochryphis, & miraculorum non approbatorum recitatione penitus abstineant.

De Conceptione beatæ, & gloriosę semper virginis in popularibus concionibus propriam sententiam asserendo & contrarium refellendo, aut impugnando disputare non audeant: sed Bullá pię recor. Pij Papæ Quinti, super hoc editam inuiolabiliter obseruent.

Passionem Domini nostri Iesu Christi lucescente die nisi locorum ordinarijs aliter expedire videbitur docte, pie, & grauiter exponant, nihilq; in ea, quod à Christiana disciplina & à tanti mysterij dignitate alienum sit, etiam ad lachrymas commouendas dicatur deinceps, aut modo aliquo fiat.

Studebunt episcopi, vt cum ipsi prædicare non poterunt prædicationibus semper assistant, vtque clerici omnes

omnes cuiuscumq; dignitatis fuerint, in eis intersint, prouideant,& seculares dominos, magistratus, & officiales omnes in concionibus adsint sæpe commoneant, vt eorum exemplo populus ad audiendũ verbum Dei reddatur alacrior.

De prabenda Theologali, & lectione sacra Scriptura in Monasterijs.

SAcrarum scripturarum lectioni incumbẽdum esse, in eaque assidue versandum tum Apostoli ad Timotheum, tum sanctorum Patrum, & Cõciliorum admonitione docemur; nouissime etiam generalis Tridentini concilij decreto iubemur: quare si in cathedralibus aut alijs in collegiatis ecclesijs insignibus præbenda, seu stipendium sacræ Theologiæ doctori & interpreti adhuc assignatum aut deputatum non extitit; ne tam vtile, tamq; necessarium munus omittatur; statuimus, vt ab episcopis primo quoq; tempore iuxta prædicti generalis concilij præceptũ statuatur, vel ex præbenda quomodocumque, præterquam ex causa resignationis proxime vacatura, cui aliud onus incompatibile,& quatenus in ipsis ecclesijs nulla, vel non sufficiens præbenda foret Metropolitanus vel episcopus ipse per assignationem fructuum alicuius simplicis beneficij, eiusdem tamen debitis supportatis oneribus, vel per contributionem beneficiatorum suę ciuitatis, & diœcesis, vel alias, prout commodius fieri poterit, de Capituli consilio ita prouideat, vt ipsa sacræ scripturæ lectio habeatur.

Admo-

Admoneantur insuper omnium monachorum superiores, vt in Conuentibus ipsorum, vbi sacrę scripturæ lectio commode haberi poterit, illam à Capitulis generalibus, vel prouincialibus dignioribus magistris secundum prædicti decreti ordinationem assignandam curent. Quod si facere neglexerint, episcopi omnes, vt Apostolicæ sedis delegati, eos ad id opportunis remedijs compellant.

Is vero qui lectioni huiusmodi deputatus fuerit tã publice quàm priuatim non admittatur nisi prius de vita, moribus, & scientia fuerit examinatus, & approbatus, & ad fidei professionem admissus, iuxta sæpe memoratas litteras fel. rec. Pij Papę Quarti.

Is etiã qui deputatus, & admissus fuerit statutis diebus, & horis in loco per episcopum designato sacræ scripturæ libros, atq; alios pro casuum pænitentialium cognitione à curatis, & sacerdotibus habenda interpretabitur.

Curent episcopi, vt in hac lectione clerici omnes, ad eam lectionem idonei cuiuscũq; gradus intersint; vtq; proficiant singulos hortentur, & sæpius admoneant vt demum cogant.

De sacris verbis non abutendis.

PRohibeant episcopi vt ab idiotis præcipue, & litterarum ignaris de his quæ ad fidem pertinẽt nec publice nec priuatim disputetur, & non solum in eos, si pertinaces fuerint, sed etiam in omnes sacræ scripturæ verbis, vel sententijs ad scurrilia dicta, detractiones, adula-

adulationes, superstitiones, incantationes, libellos famosos, aliosq; profanos, & illicitos vsus abutentes seuerissime animaduertant: quod etiá fieri volumus in omnes, qui vestibus clericorum tam sæcularium, quàm regularium, vel eorum similibus in profanis repręsentationibus vsi fuerint, easdemq. personas ecclesiasticas habitu, aut verbis deriserint.

De sacris actionibus non repræsentandis.

PIA fidelium consuetudo repræsentandi venerandam Domini nostri Passionem, & gloriosa martyrú certamina eò hominum malitia deducta est, vt ex huiusmodi repræsentationibus oblectari, ad risum sæpius & scandalum excitari potius quàm ad pietatem, & lachrymas accendi & commoueri soleant astantes. propterea prohibemus ne deinceps in sacro nec in profano loco publice vel priuatim agantur, ac repræsententur, absque præcipua ordinariorum licentia; qui quod pietati, aut religioni congruere iudicabunt, hac in re pro eorum prudentia statuent.

De Processionibus.

PRocessiones eo tempore fiant, eo ordine, & religione qua decet, ad quas accedere omnino teneantur non solum regulares, & exempti, sed etiam confraternitates laicorum secundum consuetudinem loci, aut secundum quod fuerint ab Episcopo conuocati.

In quibus omnibus Processionibus, & pręsertim in festo sanctissimi Corporis Christi in locis per quę incedere

dere solent, is ornatus, apparatus, & decor appareant, qui præsentię, & aspectui Saluatoris Domini nostri cõuenire videantur. Fideles vero in associatione, reuerentiam, pietatem, & religionem eam seruent, vt fructum tam pij operis, & laboris à Domino consequi possint.

Laici à clericis, fœminæ à viris separatim prosequantur.

Inter viam non inaniter spectãdi gratia subsistatur. actiones pro foribus ædium, aut in via non reprę sententur, & ne quæ minus deceant spectacula adhibeantur. Edendi, & bibendi consuetudinem in sacris supplicationibus episcopi, & parochi omnino tollant.

Processiones quæ in aliquibus locis in die Resurrectionis à prandio fiunt, deferendo sanctum chrisma, tamquam ab Ecclesia non institutæ, tollantur.

SESSIO SECVNDA
CELEBRATA DIE XII. MENSIS MAII, M. D. LXXIX.

De Sacramentis, & eorum administratione.

PAROCHI ad cælestem, & amplissimum sacramentorum thesaurum dispensandum destinati, vt populus ad ea suscipienda maiori cum reuerentia, atq; animi deuotione accedat, eorum vim, ac naturam populis suis vernacula lingua

lingua non desistant sæpissime explicare.

Studeant Episcopi, vt in sacramentis administrandis omnes ritus,ac consuetudines seruentur, quæ Sanctæ Romanæ Ecclesiæ aliarum matris, & magistræ conformes sint, indictis etiam, si opus erit, arbitrio pœnis.

Ministri ad quos oleorum distributio spectat,caueant,ne quid accipiant pro illorũ receptione,etiã sponte datum, sub pœna suspensionis, quacumq; consuetudine etiam immemoralibili non obstante.

Oleis sanctis,sanctoq; Chrismate veteribus nõ vtantur sub pœnis à sacris canonibus statutis.

Et ne propter irreuerentiam sacramentorũ ira Dei sæuiat in ministros,& ne ab eis,quę ad salutem proposita sunt,temeraria manus extendi valeat ad aliqua horribilia,& nefaria exercẽda: ideo olea sancta, sanctumq; Chrisma tanta reuerentia,& diligentia custodiantur,vt claues eorum Parochus tantum,sicut dictum est,retineat, & apud se obseruet: neque alteri, nisi ex vrgenti necessitate committat, ne illis abutendi facilis occasio relinquatur; quod si vnquam euenerit (quod absit) & qui conuerterit, & qui consenserit ad alium vsum quàm ad quem sunt instituta grauissimis, & legitimis pœnis ab Episcopo infligendis corripiantur.

In administrandis sacramentis Sacerdotes semper superpelliceum, & stolam adhibeant, nec aliquid pro eis exigant à quoquam,sed illa gratis omnibus conferant. Curent autem, vt mundi à mortali peccato illa administrent.

De Baptiſmo.

BAptiſmus non niſi in Eccleſia ac à ſacerdote ſolemni ritu miniſtretur, niſi immineat vrgens neceſſitas, ac vitæ periculum; tunc vero hoc munus omnibus promiſcue permiſſum eſt, modo mulier ſi mares adſint, laici præſentibus clericis cedant, ac clerici ſacerdotibus, & Eccleſiæ forma, ac debita materia naturalis aquæ vtantur: quamquam obſtetrices quæ baptizare conſueuerunt, non ſunt improbandæ, ſi interdum præſente aliquo viro, qui huius ſacramenti conficiendi minime peritus ſit, id exequantur.

Quæ omnia ſæpe materna lingua, & Parochi, & confeſſarij exacte populares doceant, tum ne res tanti momenti aliqua inſcitia, aut errore inanis efficiatur; tũ etiam, vt omnes intelligant quo in honore tam neceſſarium ſacramentum habendum ſit.

Quia ex characteris vi & natura ab Eccleſia definitũ eſt baptiſmi ſacramentum nulla ratione reiterandum eſſe: Ideo ne reiteratio contingere poſſit, aut neceſſariũ omittatur, præcipitur omnibus, qui baptizandi mune re funguntur, vt cum delatus fuerit infans ad Eccleſiá baptizandus, deferentes interrogent, fuerit ne ille domi baptizatus, & ſi pro certo confirment non fuiſſe baptizatũ, adhibita forma Eccleſiæ ſimpliciter ſine vlla verborum conditione dicant: Ego te baptizo, &c. ſin autem teſtentur, aut certo ſciatur puerum baptiſmum priuatim in ædibus ſuſcepiſſe, ſacerdos adhibeat tantũ ritus, ac cerimonias baptiſmi, nec proferat vllo modo for-

do formam,nec infantem abluat; sed dicat,Quia tu es baptizatus,ego te benedico in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti,Amen: sed si res dubia ita sit vt vere nesciatur an sit baptizatus,tunc minister(pręmissis ritibus,ac cerimonijs) conditionaliter hęc verba tantum proferat: Si tu non es baptizatus,ego te baptizo in nomine Patris,& Filij,& Spiritus sancti, Amen.

Parentes,& ij, quorum cura est, quamprimum infantem ad suscipiendum baptismũ in Ecclesia vel catechesim seu exorcismum deferendum curent: quòd si neglexerint excommunicationis pœnam subeant.

Nec Parochus ad tenendum infantem admittat in baptismo,qui fidei rudimenta ignorat, & qui excommunicatus sit,atq. in sancto illius anni Paschate confessionem , ac communionem omiserit, & ad euitandum familiaritatis occasionem, regulares leuare non patiatur:si vero Parochi culpa,vel negligentia secus in prædictis factum fuerit,arbitrio ordinarij puniatur.

Curent Episcopi vt sacri baptismi fons sit non è petra lateritia,sed è marmore: & si petra reperiretur, quæ tuta non sit,& aqua effluat,vas in eo æneum stanneatum ponatur, quod eiusdem magnitudinis sit ac petra ipsa,eamq. strictim vndiq. & apte tangat,eiq. coniunctim adhæreat: atq. id donec petra alia tuta cõparetur; quod erit curandum,vt quamprimum fiat,& fons ipse in cathedralibus cancellis obseratus, & in loco Ecclesiarũ omnibus conspicuo sit;si quid non impedierit.

Operimentum quod ciborium appellatur, habeat; & ita aptum, vt sancta olea, atq. alia ad baptizandum necessaria

necessaria commode ibi asseruari possint, & conopæo tegatur.

Habeatque vas vitreum cum mansula pro effudēda aqua super capite baptizatorum.

Vasa Sacramentorum vsualia sint saltem stannea, munda,& nitida.

Sacrarium in pariete excauatum sit,vel in columnella iuxta illum fontem erecta:quod omnino iuxta fontem ipsum adsit,& eodem septo plane,& fons ipse & sacrarium concludatur.

Septumque si ferreum,vel lapideum esse non poterit,ligneum construatur.

Habeatque picturam in pariete, (vbi commode fieri poterit) sancti Ioannis Christum Dominum baptizantis,& omnia eò ornatiora atq; decentiora sint interiùs,& exterius,quò Ecclesia ipsa insignior erit,& quāto magis fieri potest, decenter instructum sit.

Curent omnino sacerdotes,ne cum hoc baptismatis sacramentum administratur,dissolutiones,risus,aut clamores fiant;sed sacerdotes,& qui assistunt,valde deuoti permaneant, cum mysteria singularia in hoc sacramento contineantur: quinimmo ea cum reuerentia sacramentum istud sicut & cætera ministrent, aliàs Deum nouo peccato mortaliter offendent.

Si apud Gentiles potissima cura erat, vt parentes honestis filios suos nominibus appellarent, asserentes etiam quòd si pulchra nomina venderentur, deberent emi : quanto magis Christiani homines delectari, atq. gloriari deberent,illis licere liberis suis ea Sanctorum nomina

nomina imponere, quorum veluti tali cognomine gaudentium suffragijs liberos suos fulcitos custodiri continue, & præseruari pium sit credere: vnde cum nonnulli valde huic Synodo errare videantur, dum leuitate quadam aut ipsi nouorum nominum auctores haberi volunt, aut si qua à suis maioribus acceperunt, tamquam gentile patrimonium ad posteros certa fide transmittunt. Omnes igitur vtriusq; sexus hortátur, ne infantulos suos baptizandos nominibus Paganorum, aut Gentilium, sed nominibus Sanctorum, aut Sanctarum iuxta ritum Christianum nominare velint.

Liber habeatur ac sedulo custodiatur, in quo Baptizatorum nomina, & cognomina tum parentum, atq; compatrum baptizantis manu conscribantur, ac an ex legitimo matrimonio infans natus sit, quoue die natus & baptizatus fuerit: alioquin Ecclesiæ Rector Episcopi iudicio mulctetur, & copia libri singulis annis Episcopo deferatur in episcopali archiuio conseruáda.

Infantes quádo deferútur ad ecclesiá facibus accésis nó associentur, sub pœna arbitrio Episcopi imponéda.

Parochi puerperas moneant, vt cum primú post partum domo exierint, statim ad Ecclesiá Deo acturę gratias accedát, vbi benedictionem à Parocho suscipiant.

Cum baptismalis aqua in fontibus renouatur, veterem in sacrariú infundant, illamq; petentibus ad superstitionum vitanda fomenta omnino denegent.

Prægnantes deniq. mulieres, vt cum nonú mensem attigerint, confiteantur, & sanctissimá Eucharistiam sumant sedulo hortentur, & frequenter commoneant.

De Con-

De Confirmatione.

SI in ſacramento confirmationis explicando paſtorũ diligentia requirenda vnquam fuit,nunc certe opus eſt illud quammaxime illuſtrare:cum in ſancta Dei Eccleſia hoc ſacramentum à multis prætermittatur; pauciſſimi vero ſint, qui diuinæ gratiæ fructum,quem deberent,ex eo capere ſtudeant: Ideo epiſcopi antequam confirmationis ſacramentum adminiſtrent, per octo dies antea præmoneri curent omnes confirmandos,vt ad ſacramentum percipiendũ digne ſe præparent, aut per ſe,aut per alium eius vim, dignitatẽ,& myſteria dilucide explicẽt, ac denuncient ex eo inter cõfirmantẽ, & confirmatũ,illius patrem,ac matrem,& tenentẽ eandem cognationem ſpiritualem naſci, nec minoris extimandam,quàm quæ ex baptiſmo gignitur; ac propterea inter eos carnale Matrimonium contrahi non poſſe,& cætera quæ Tridẽtinæ Synodi traduntur decreto.

Adultos qui in ea ætate confirmandi ſunt, ſi huius ſacramenti gratiam,& dona conſequi cupiant,non ſolum fidem & pietatem afferre,ſed grauiora etiam peccata, quæ admiſerũt ex animo dolere oportet:ideo admoneantur vt confeſſi,vel ſaltem contriti,& ieiuni ad confirmationem ipſam ſuſcipiendam ſe conferant.

Excõmunicatis, ac eo anno in Paſchate non confeſſis, quiue communionem non acceperint,confirmandorum patrinos eſſe non liceat.

Parochi deſcribant confirmatos, & compatres ſeruatis cæteris omnibus,quæ de libro baptizatorum deſcribendorum,ſuperius ſancitum fuit.

De

De Sanctißima Eucharistia.

IN altari maiori, vbi id commode fieri poterit, aliàs in decentiori loco omnium cathedralium, collegiatarum, ac aliarum curatarum ecclesiarum, nisi necessaria, vel graui de causa Episcopo aliter videbitur, Sãctissimum Eucharistiæ sacramentum reponatur in tabernaculo saltem ligneo picto, & deaurato, veloq; serico contexto, & intus ornato bene ac tute clauso, cuius clauis à nemine præterquam à Parocho teneatur, ita aperto, vt ex eo possit ipsa Sanctissima Eucharistia commode extrahi, neq; super altare propterea ascendendum sit, vacuo à reliquijs vasculo, olei infirmorum, atq; inani vase, vt omnino nil aliud ibi conseruetur quàm vas vbi sanctissimi Christi corpus reponitur. Sit autem vas illud argenteum deauratum, & interius corporale vndequaque munitum, eodemq; substratum: Et ne ex aliqua negligentia, & incuria corruptio generetur, ad minus decimo quinto quoq; die innouetur, & coram illo lampas in conspicuo non à latere perluceat. Quæ si negligentia Parochi, aut auaritia corrupta & extincta reperientur, Episcopi arbitrio Parochus puniatur.

Antiquæ custodiæ, quæ in pariete Sanctissimi Sacramenti inueniuntur penitus amoueantur, vel signo omnino deleto, in alios vsus adhibeantur, vt reliquiarum, aut olei infirmorum.

In omnibus Ecclesijs parochialibus societas corporis Domini quamprimum erigatur, & vbi erecta reperitur, omni diligentia conseruetur, & Episcopi eas visitent, reforment, & amplificent, omniaq; faciant, vnde

omnes earũ functiones exerceant, ac instituta seruent, & si in ciuitate vel oppido aliquo duę Sanctissimi corporis Domini Confraternitates reperiantur, vniantur, & in vnam redigantur, vbi id sine scandalo fieri possit.

Quando in sepulchro sanctissimum Christi corpus reponitur, claues sepulchri penes Episcopum, vel Parochum asseruentur; nec laici cuiusuis conditionis existant, in eo se ingerant, nec id Episcopi permittant, sepulchrumq; ipsum mulieres de die tantum, & non de nocte visitent, nec in sepulchro imagines laruatæ, nec obscœnæ repræsentationes adhibeantur, foresq; ecclesiæ de nocte obserentur.

Dum Sacrosanctæ Eucharistiæ viaticum per vrbes, & oppida ad infirmos defertur, superposita vmbella tegatur, & quãplurimis luminaribus associetur tintinnabulo semper præcedente. Episcopi vero, & monitis, & indulgentiarum promulgationibus fideles vehemẽter excitent, quamfrequẽtissime ac deuotissime illud comitentur, ac omni alia ratione venerentur.

Et in qualibet Parochiali ecclesia sit vna láterna honorabilis, aurata cum suo baculo in vsu habenda, ne in itinere, aut vẽtorum turbine, aut nimborum vi lumen deficiat.

Parochi partes erũt fideles crebro adhortari, vt quẽadmodum corpori in singulos dies alimentũ subministrare necessarium putant; ita etiam quamsæpius hoc sacramento alendæ & nutriendæ animæ curá non abijciant, neq; enim minus spirituali cibo animam, quàm naturali corpus indigere perspicuũ est: vehementer autem

tem proderit, si sæpe inter Missarum celebratione Parochus populum admoneat de antiquæ ecclesiæ consuetudine quotidie communicandi: quia ad frequentationem huius sacramenti inflammabuntur, & saltem singulis annis in diebus Resurrectionis, Pentecostes, Natalis Domini, ac Beatissimę Mariæ Virginis Assumptionis confessione peccatorum facta Sanctissimā Eucharistiam accipere assuescant, recitetq; caput illud Lateranēſ Concilij, quod incipit: Omnis vtriusq; sexus in Quadragesima. & vulgaribus verbis exponat, vt pœnam quam infert agnoscentes, semel ad minus in Paschate non omittant communicare.

Parochi non minus ciuitatis quàm diœcesis transacta octaua Paschatis oues suas recenseant, & qui eo tēpore confessi non fuerint, & Eucharistiam nō sumpserint, nullius habita ratione eorum nomina, & cognomina in schedula ad Episcopos deferant: nec non publicos etiam adulteros, concubinarios, & concubinas, blasphematores, vsurarios, & de hæresi suspectos, nec non eos omnes, qui contra Tridentinum Conciliū in gradibus prohibitis matrimonia cōtraxerunt; aliàs grauiter ab Episcopo mulctentur. Delatis vero vt supra, & contumacibus ecclesiæ ingressus in vita interdicatur, & ecclesiastica sepultura in morte denegetur. & si in cōtumacia perseuerauerint, per mensem excōmunicētur: deinde si spretis censuris nō resipuerint, acerrimis pœnis afficiantur; quòd si per annum in censuris perseuerauerint, contra eos tanquam de hæresi suspectos ab Episcopis procedatur, iuxta Tridētini Cōcilij decretū.

Et ne fraus aliqua fiat,qui tempore Paſchatis domo abſuerint, niſi veram fidem authenticam habeant de ſuſcepta alibi communione; quamdiu in propria parochia Euchariſtiam non ſumant cum ijs, qui præſentes ſumere neglexerunt,eadem prædicta pœna puniantur. Qui vero extra propriam parochiam in Paſchate Euchariſtiam ſumpſerit abſq; Parochi licentia,habeatur, ac ſi non communicaſſet.

Regulares vero,qui Euchariſtiæ ſacramentũ eo tempore adminiſtrare præſumpſerint, cõtra quod dictum eſt, ſciant ipſo facto ſe excommunicatos eſſe, à ſancta ſede Apoſtolica tantum abſoluendos, & ſtatim per ordinarios pro excommunicatis publicandos, iuxta conſtitutionem felicis recordationis Clementis Papæ V. (ſaluis tamen in omnibus indultis, & priuilegijs Apoſtolicis per eandem ſedem Apoſtolicã non derogatis).

Cum multi reperiantur,qui in concubinatu,vſuris, & alijs notorijs peccatis perſeuerantes, & ſcandaloſi, aut obligati ad reſtitutionem bonorum promittant ſe omnino ad meliorem vitæ frugem reducere, aut infra terminum competentem ſibi aſſignatum iuxta facultates ſuas ſatisfacere,& promiſſa non exequantur: ideo hæc Synodus decreuit,vt publici concubinarij, vſurarij, fures, blaſphemi, & alij huiuſmodi facinoroſi homines,ſi ſemel ad pœnitẽtiam, & communionem admiſſi fuerint, & poſtea in eodem peccato permanere, & adhærere cognitum ſit,amplius ad communionem non recipiantur, niſi poſtea eos vitam, & mores re ipſa emendaſſe Parochi compererint.

De

De Pœnitentia.

NE imperitorum culpa confessariorum contingat, vt qui innocentiæ nauim fregerunt, secunda pœnitentiæ tabula apprehensa ad salutis portum peruenire nequeant; interdicitur omnibus sæcularibus presbyteris, qui parochialibus non præsunt ecclesijs, & quorumcumq; ordinum etiam Mendicantium, ne posthac sæcularium confessiones quoquomodo audire audeant vel præsumant, nisi prius expresse approbentur ab ordinarijs, præuia vt Parochorum, examinatione, & scriptam acceperint licentiam: quibus tamen omnibus approbatis, etiam vigore Maris magni, & priuilegiorum non liceat à casibus Episcopis reseruatis, etiamsi excommunicationem annexam non habeant, absoluere, iuxta declaratioñe aliàs factam per congregationem Illustrissimorũ Cardinalium de mente Sanctissimi, ac Constitutionem Pij Quinti de Priuilegiorũ Mendicantium confirmatione, ac Sanctissimi Gregorij XIII. de litterarum P.; Quinti ad ius commune, ac Concilij Tridentini Decr. reductione.

Prioribus, Guardianis, Custodibus, Vicarijs, & alijs quorumuis Mendicantiũ fratrum, & aliorũ quorumcumq; religiosorum, præfectis monasteriorum, & ecclesiarum præcipitur, vt in ecclesiarum suarum, & conuentuum loco ad legendũ aptiore tabulam continentem nomina Confessorum ab Episcopo approbatorũ, ac sigillo munitam statuãt, & affigant, ad hoc, vt qui voluerit ipsis Religiosis confiteri, videat prius si sint de illis, qui fuerint ab Episcopo approbati: & nemo vllam possit

possit vnquam excusationẽ afferre, si cæcus à cæco ductus ambos in foueã cadere cõtingat; cum illis, qui nõ ab approbato Confessore absolutionẽ acceperint, iterum confiteri necesse sit. Confessores vero erunt grauissimis pœnis ab Episcopis coercendi, qui contra hoc decretum facere præsumpserint; atq; etiam superiores, qui negligentes in affigenda tabella fuerint: idem obseruetur, & habeat locum in ecclesijs sæcularibus.

Ad euitanda scandala, quæ aliquando in confessionibus solent contingere, hęc Synodus præcipit, vt confessiones, præsertim mulierum, in loco aperto, & euidenti audiantur, nec ante ortum, vel post occasum solis, nisi necessitas, vel aliqua rationabilis causa aliud suadeat; extra ecclesiam, & sedes, seu confessionalia confessiones non audiantur, nisi in necessitatis causa tantum, & ex personarum respectu. & qui contrafecerit, in pœnas, quas dignas Episcopi existimauerint, incidat.

Caueant Confessarij ne pænitentias pecuniarias pro peccatis infligant, præsertim illas sibi vel ecclesiæ suæ, aut monasterio applicando, aut cuiquam per ipsum nominando; sed imponant pænitentiam ieiuniorum, orationum, peregrinationum, seu eleemosynarum per pænitentes, inter quos maluerit dispensandarum, non quærentes quæ sua sunt, sed quæ Iesu Christi, neq; etiã signo vel verbo aliquid petant; ceteraq; omnia vitent, quæ confitentibus, aut populo, scandalo esse possint: alioquin ordinariorum iudicio pro commissi qualitate plectantur.

Confes-

Confessarij canones pœnitentiales non ignorent, vt confitentes ex eis peccatorũ grauitatem conijcere, & cognoscere possint, atq; inde facilius ad antiquam satisfactionum seueritatem, quoad fieri potest, opere, vel saltem animo se transferant: habeantq; etiam omnes casus reseruatos Episcopo, & summo Pontifici, & præsertim Bullam, quæ quotannis in cœna Domini legi consueuit.

Caueant Confessarij omnino, ne verbo aut signo, aut alio quouis modo aliquatenus prodant peccatorem, sub pœnis à iure cõmuni sancitis, & alijs Episcopi arbitrio infligendis.

De Ieiunio.

SAcra Ieiunia, quæ Ecclesia indixit, qui sine legitima causa violauerit, præter eam, in quam incidit interdictis vtendo cibis, Dei offensionem, seuere ab eo iudicandam, Ordinarij etiam arbitratu puniatur, habita contemptus, aut reiterationis ratione.

Ieiuniorum tempore, & præcipue Quadragesimæ, carnes non vendantur, nisi in loco deputato, & ijs tantum qui licentiam Medici, & Ordinarij habuerint, nec cuiuis absque eadem licentia illas edendi potestas sit: & extra Vrbem Parochus suppleat: illis tamen conditionibus seruatis, quas Episcopi iuxta eorum conscientiam necessariò apponendas iudicauerint.

Monean-

Moneantur omnes Christifideles, vt ieiunia omnia seruent, & maxime vigilias ab Ecclesia indictas, ac eas, quæ in ciuitatum, ac aliorum locorum patronorũ honorem constitutæ sint. Ingrati enim animi est non omnia in eorum venerationem impendere, quorum patrocinijs, ac precibus infinita à Deo beneficia accipiant.

Hortantur omnes, vt laudabilem consuetudinem, vbi adest, huius prouinciæ de non edendo caseum, & oua in feria sexta, & sabbato amplectantur, & seruent, prout tenentur.

De casuum reseruatione.

EPiscopi in reseruandis casibus, ad id potissimum intendere debent, vt à peccatis, quæ maxime enormia sunt, & frequenter committi solent, difficiliori impetrandæ veniæ gratia homines arceâtur, & ad ea iterum perpetranda retardentur; quare eos tantum sibi reseruare studeant, quos necessarie reseruandos esse sciant: cumq; ad ædificationem nõ in destructionem in subditos supra reliquos sacerdotes inferiores huiusmodi auctoritatem habeant, ne confitentes à suis Parochis absolutionem desperantes, omnino confiteri negligant, aliorum casuum Episcopalium facultatem absoluendorum, eisdem Parochis pro eorum doctrina, & prudentia libere concedant. Neue tam Parochi, quàm Confessarij casus summo Pontifici, vel Episcopo quacumq; ratione reseruatos per incuriam absoluendi facultatem, frustra tamen, & inutiliter assumát, eos apud Paro-

Parochos,& confessarios ipsos scriptos esse procurent, & quamprimũ fieri poterit, diligenter prouideant, vt quando fideles cum charitate ad superiores dirigere, vel facultatem ab ipsis impetrare oporteat, clarissime noscant.

Curabunt Episcopi, vt Parochi fideles omnes sibi commissos frequentius commonere non desistant, ne confessionem, quæ Paschæ tempore fieri debet, vsque ad sanctam hebdomadam differant.

Constitutio obseruanda per Medicos.

EX carnali coniunctorum affectu, & medicorum incuria, à quibus infirmitatis discrimen febricitantibus remissius quàm debet insinuatur, plerumq; fit; vt eis aut numquam animarum vocandi medici ratio inculcetur, aut cum in extrema ægritudine cõstituti sunt, necessariò suadeatur, in desperationis periculum incidant, & absq; ecclesiasticis sacramentis depereant: quare huic malo occurrere, & animarũ saluti in Domino, sine quo vana est salus hominis, consulere volentes; singulis medicis Physicis, & Chirurgicis sub pœnis in constitutione fe. re. Pij Papæ V. contentis, districte præcipiendo mandamus, quatenus cum ad infirmos eos vocari contigerit, ipsos ante omnia moneant, & inducãt, vt infra triduum, nisi morbi qualitas maiorem celeritatem desideret, animarum medicos aduocent, & sanctissimam Eucharistiam sumant, neq; tertio die eos visitent, si præmissa non adimpleuerint, aut longius tẽpus confessorem ex aliqua rationabili causa cõcessisse

F con-

constiterit; vtq; constitutio ipsa, qua alia in Cōcilio Lateranensi sub Innocētio III. super hac re edita innouatur, omnibus innotescat, eam semel in mense in Cathedralibus Ecclesijs, & ab vnoquoq; Parocho publice inter Missarum solemnia legi, & publicari decernimus.

De Pœnitentiario.

EPiscopi, qui in suis Cathedralibus Ecclesijs Pœnitentiarium ex Tridentini Concilij præscripto instituere omiserunt, vbi id commode fieri poterit, quamprimum instituant, eidemq; de præbenda primo quoque tempore vacatura prouideant.

De Extrema vnctione.

EXtremæ vnctionis sacramentum debita cum reuerentia præstandum est, & in tuto & honesto loco & in vasculo argenteo, vel saltem stanneo iuxta facultatē Ecclesiæ asseruandū, à sacris oleis distinctum, & in pyxide eleganti forma cōfecta, velo serico superimposito ad infirmos deferendū, & ad illos præsertim inungendos accedere oportet, qui tam periculose decumbunt, vt in exitu vitæ constituti videātur: adhuc tamen, quid agant, intelligant, & sensu, quantū fieri potest, integro existant: nec alius sacerdos verba in quibus forma sacramenti consistit, quàm ipsemet vngens proferat.

Parochi persuadere studeant ægroto, vt ea fide se vngendum sacerdoti præbeat, qua olim qui ab Apostolis sanandi erant, se ipsos offerre cōsueuerant, & omni studio curent, vt ante extremam vnctionem secundū perpetuam

petuam Ecclesiæ consuetudinem Pœnitentiæ, & Eucharistiæ sacramentum administretur.

Impœnitentibus vero, & his, qui cum notorij pecca tores essent, vel ab Ecclesia alieni nullum pœnitentiæ signum emiserint, sacram hác vnctionem ex sacrorum canonũ dispositione negandam esse non ambigitur.

Volumus insuper, vt Episcopi omnes, & singulos suæ curæ commissos commoneant, & à Parochis commoneri faciant, illisq; mandent, ne grauiter turbent ægrotantes vel morientes, aut in mortis articulo constitutos vanis, ac sæcularibus commemorationibus, seu luctibus importunis, cũ satis superq; ijs obesse possit, quod per se humani generis hostis & insidiator diabo lus tunc molitur: callidissimus enim serpens nullo vnquam tempore Christifideles grauius oppugnare solet, quàm cum ex hac vita migrandum est. Quare nec morituris huiusmodi sunt tentamenta paranda, sed ad uersus illa pia potius suffragia, & adiumenta ferantur.

De Ordine.

MInores, & sacri ordines ijs tantum cõferantur, qui ea ætate, vita, sciẽtia, & moribus præditi sunt, prout sacri Tridentini Concilij decreta expostulant; quæ decreta omnia Episcopi diligenter obseruent.

Non solũ regulares, sed etiã sæculares clerici quamuis ab eorum ordinarijs fuerint approbati, eorumque litteras dimissorias præsentauerint, non nisi ab Episco po ordinante examinati, & approbati ordinentur.

Episcopus autem curet, quòd liber conficiatur, in quo omnes ordinati describantur,& adnotentur,& liber in Archiuio Episcopali conseruetur.

De Matrimonio.

IN contrahendis matrimonijs in primis Populus instruatur, vt hoc magnum Ecclesiæ Catholicæ sacramentum summa pietate, ac maxima deuotione celebrēt,deinde Episcopi obseruari faciant ea omnia, quæ à sancta Tridentina Synodo pro reformatione matrimonij statuta fuere,& præsertim vt à Parochis materna lingua bis, vel ter singulis annis in Ecclesia inter Missarum solemnia decretum de matrimonijs clandestinis diuulgetur,ac publicetur. Qui autem contra hæc omnia fecerint tam sæculares quàm regulares per tres mēses suspendantur:quæ pœnæ contra sæculares etiam arbitrio Episcopi augeri possint.

Habeat Parochus librum, illumq; penes se diligenter asseruet,in quo coniugum & testium nomina & cognomina,diem,mensem, & annum,& locum cōtracti matrimonij describat.

Sponsalia per verba de futuro cōtracta mutuo consensu partium posthac non dissoluantur cū altera contrahendo,nisi prius decreto iudicis prima sponsalia soluta fuerint.

Qui contrafecerit pœnas ab Episcopis imponendas incurrat.

Episcopi quos in gradibus à iure prohibitis matrimonia contraxisse repererint, eos statim à cohabitatione se-

ne separent, & de personarum ita coniunctarum qualitatibus, si ante vel post confirmationem Concilij Tridentini, quæve contracta matrimonia fuerint processus conficiant, illosq; ad sanctissimum Dominum nostrum transmittant, vt à summo Pontifice statuendum sit quid agendum erit, si cum his dispensandum esse iudicatum fuerit, an potius aliquam pro modo culpæ, pœnam subire debeant: & si separari recusauerint, pro excommunicatis publicentur.

Declarent Parochi nuptias, vel nuptiarum solemnia ab Aduentu Domini nostri Iesu Christi, vsq; in diem Epiphaniæ, & à feria quarta Cinerum, vsque ad octauá Paschatis inclusiue solum esse prohibita; in alijs vero temporibus posse solemniter celebrari.

De Monialibus.

QVod ad Monialium reformationem, tutelam, & curam pertinet, abunde Tridentinæ Synodi statutis, & præsertim fel. rec. Pij Quinti ac sanctissimi Domini nostri Gregorij XIII. cóstitutionibus procuratú videtur. Quare Episcopi ad effugiendam obtestationé diuini Iudicij, & interminationem maledictionis æternæ, qua maxima possunt diligétia clausuram in omnibus Monasterijs inuiolabiliter obseruari procurent, monialesq; in viam Domini omni studio, ac vigilantia dirigant, faciantq; obseruari ea omnia quæ in dictis constitutionibus sancita fuere.

Necnon vt omnes ad Regulæ normam, quam professi sunt, vitam instruant, & componant: atq; in primis

mis ad ea quæ ad ſuæ profeſſionis perfectionem pertinent, vt obedientiæ, paupertatis & caſtitatis: ac ſi quæ ſunt alia alicuius regulæ, & ordinis peculiaria vota, & præcepta ad eorum reſpectiue eſſentiam, nec non ad communem vitam & veſtitum conſeruandam pertinentia fideliter obſeruent.

Nullus ſiue ſæcularis, ſiue regularis ſacerdos in monialium eccleſijs ordinarijs ſubiectis Miſſas aut alia diuina officia celebrare præſumat ſine mandato, & licentia Epiſcopi ſub pœna ſuſpenſionis à diuinis per annum, & alijs arbitrio pœnis imponendis; in ipſis porrò officijs celebrandis etiam in diebus feſtiuis ſuarum eccleſiarum nec ſacerdotes nec alij cantu figurato, ſed plano tantum vtantur.

Sub eadem etiam pœna eiſdem ſimiliter præcipitur, & mandatur, ne Aſſiſtentes, Phyſicos, Chirurgos, Piſtores, Molendinarios, Procuratores, Fabros, Famulos, & Famulas, vel quamcumque aliam perſonam cuiuſcumque cõditionis, ſtatus, ætatis, & ſexus extiterit, in ſuis monaſterijs admittant, niſi prius ab Ordinario approbati, & per mandatum ſigillo munitum permiſſi fuerint, & approbati, ac licentia obtenta caueant tam moniales, quàm ipſi ne ingrediantur ſepta Monaſterij, niſi neceſſitatis, & officij eorum cauſa: Quia ſi contrafecerint, & licentia abuſi fuerint, incidunt in excõmunicationem reſeruatam ſummo Pontifici. ipſi quoque aſſiſtentes electi ab Epiſcopo approbentur, & non aliter, niſi approbati eorum exequantur officium.

Con-

Confeſſores ſepta monaſterij non ingrediantur, niſi à duabus ex antiquioribus aſſociati, & ſacramenta miniſtrandi gratia, vel ex alia rationabili, & euidenti cauſa ſuperpelliceo, & ſtola induti: alioquin ſi ſine mandato, & licentia Epiſcopi vel ſuperioris in ſcriptis obtenta, ſub excommunicationis pœna ipſo facto incurrenda, & alia arbitrio Epiſcopi. Dare autem tantum Epiſcopus, vel ſuperior licentiam debet in caſibus neceſſarijs.

Cum iubeat Sancta Synodus Tridentina ne plures recipiantur in Monaſterijs, quàm per reditus annuos, vel conſuetarum eleemoſynarum quantitatem ſuſtentari commode poſſint: Epiſcopi iuxta formam litterarum Sanctiſſimi Domini noſtri Gregorij XIII. ſtatuant, quis numerus cuiq; monaſterio conueniat, ita vt excedi non poſſit.

Nulla ad profeſſionem faciendam admittatur, priusquam ſecum attulerit, vnde commode viuere poſſit.

Inconſulto, & non permittente Epiſcopo nulla recipiatur, aliter Præfectæ puniantur prout Epiſcopo videbitur.

Feneſtrella ex qua moniales ſanctiſſimam Euchariſtiam ſuſcipiunt, ea tantum de cauſa aperiatur, & ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ prohibeatur, ne ad illam feneſtrellam cum aliqua perſona cuiuſcumque conditionis exiſtant, moniales colloquantur; cuius feneſtrellæ clauis per deputatum ab Epiſcopo conſeruetur.

Fene-

Feneſtrella autem vbi eſt colloquendum,ſit cancellata,& ferrea lamina, quæ moueri non poſſit munita, quæ tamen ſit perforata,& tela,quæ moueri non poſſit obducta; in ea lamina fiat feneſtrella, quæ tantum parentibus moniali ũ aperiatur,cæteris vero nequaquam, & ijs parentibus cum licentia Epiſcopi.

Bizochę, quæ ſuſcepto alicuius religionis habitu in proprijs domibus,ſeu parentum habitando,vitam deducunt; habitum talem deferant, quo facile à monialibus profeſſis, & clauſtralibus diſcerni poſſint, ne dũ extra clauſtra per ciuitates, & oppida conſpiciuntur, moniales profeſſas, & clauſtrales eſſe maximo cũ ſcandalo ab aliquibus iudicentur: nec de cætero mulier aliqua ſub prætextu cuiuslibet voti,ſeu, quod alicui eccleſiæ,vel Religioni oblata, & addicta ſit,habitum monialium inconſulto Epiſcopo ſuſcipiat.

De Reformatione Græcorum,eorumq́ erroribus tollendis.

CVm à Sancta Apoſtolica Sede tã Clerici, quàm Laici Græco ritu viuentes,ordinariorũ viſitationi,correctioni iuriſdictioni,&omnimode ſuperioritati ſubijciantur,eorumq; cura ordinarijs commiſſa fuerit; neceſſarium eſſe duximus,eos negligi non debere. Propterea Epiſcopi in quorum diœceſibus Græci ipſi aut vulgo Albanenſes appellati, verſantur & habitant, quantum in Domino poſſumus cõmonemus, vt eoſdem per ſeipſos vel alios idoneos deputandos quam citius fieri poterit, viſitent ſeu viſitari curent, & mandent;

dent; vt, quæ laudabilia in eis reperiuntur, augeantur: quæ vero correctione digna sunt, iuxta cōstitutionem fel. rec. Pij Papæ IIII. super hoc editam, corrigantur; & si quæ nobiscum cōmunicanda sunt, cōmunicētur.

Inter cætera diligenter exquirant, an aliqui sint qui à veritate & à Catholica fide deuiātes Spiritum sanctū à Patre tantum procedere pertinaciter credant, eosque doceant processionem Spiritus sancti à Patre, & Filio: & in illos qui hoc errore persistere videantur, seuere procedant.

Eos Purgatorij veritatem iuxta orthodoxam fidem, & Ecclesiæ Catholicæ doctrinam, ac decreta oecumenicorum generalium Conciliorum, Florentini, & Tridentini frequenter doceant, & à Parochis, alijsq; verbi Dei concionatoribus sufficienter doceri faciant.

Curent etiam vt teneant Sanctam, & Apostolicam Sedem, & Romanū Pontificem in vniuersum orbem tenere primatum, & ipsum Pontificem Romanum successorem esse beati Petri principis Apostolorum, & verum Christi vicariū, totiusq; Ecclesiæ caput, & omniū Christianorum patrem, ac doctorem existere, & ipsi in beato Petro pascendi, regendi, & gubernandi vniuersalem Ecclesiā à domino nostro Iesu Christo plenam potestatem traditam esse, quemadmodum etiam in gestis oecumenicorum conciliorum, & in sacris canonibus cōtinetur, vtq; sacerdotes in eorum Missis pro summo Romano Pontifice, & pro Episcopo in cuius dioecesi commorantur, orent.

Græcos ipsos de Indulgentiarum vi, & in Catholica

Ecclesia vsu erudiant,& pro ipsorum ecclesijs illas impetrent,vel quas auctoritate propria concedere possunt, largiantur.

Vtque ecclesiasticas censuras illi posthac timere assuescant,opportuna remedia, vel pœnæ comminationem adhibeant, & festiuitates ab Ecclesia, & à sanctis Patribus præceptas seu ab ipsis ordinarijs promulgandas vltra illas,quas Græci ritus approbati eis iniungũt, omnino obseruari faciant. Contra non obseruantes seuere animaduertentes,ne dum Latini in obseruatione sunt, Græci cum scandalo operibus seruilibus incumbant.

Videant etiam, an ij quibus animarum cura commissa fuerit, doctrinam Christianam catholice maxime paruulos sedulo doceant, & infirmorum confessionibus inuigilent.

Prouideant ne sacerdotes Baptismi ministerio alio oleo sancto, alioq; Chrismate vtantur, quàm quod ab Episcopo eo anno benedictum fuerit,eosq; moneant, vt cum sacramenti Confirmationis solus Episcopus ordinarius sit minister, paruulos sacro Chrismatis oleo non in fronte consignent,sed in vertice capitis Baptismi tempore inungant, ipsum vero Baptisma, quàm primum infantibus conferre non differant.

Omnes tam Clericos quàm Laicos, qui confirmationis sacramentũ non susceperint in visitatione ipsa, aut alio congruo tempore confirmandos curabunt pueros, adultos vero ieiunos,& deuote confessos.

Illos etiam doceant paruulos vsu rationis carentes nulla

nulla obligari necessitate ad sacramentalem Eucharistiæ communionem, & in eos qui de necessitate salutis id fieri falso asserunt, iuxta sæpe memorati Tridentini Concilij decretum seuere animaduertant.

Sacerdotes sanctissimum Eucharistiæ sacramentum pro infirmis non ita, vt hactenus immunde conficiât, miscentes corpus cum sanguine, & iterum formando buccellá: sed illud sub panis specie cum decore, ac debita cautela asseruatum, octauo saltem quoq; die renouent, & ad infirmos honorifice deferant.

Laicos non nisi præmissa sacramentali confessione ad sacræ Eucharistię communionem admittant, & sub specie panis tantum.

Insuper tam ipsi quàm diaconi, subdiaconi, ceteriq; Clerici qui ad id obnoxios se esse sciunt, iuxta eorum Græcum ritum à sanctis Patribus institutum, officium singulis diebus recitare non prætermittant, sub pœnis per canonicas sanctiones constitutis ijs qui diuinum officium non dixerint, & alijs iuxta declarationem piæ memoriæ Pij Papæ Quincti super hoc editam incurrendis.

Dominicis & festis diebus omnibus sub pœna Episcoporum arbitrio imponenda, confessione præuia Missam celebrare procurent; Clerici vero, & in sacris ordinibus constituti saltem semel in mense communicent.

Altaria portatilia Episcoporum benedictione communita, & corporalia, & pallas mundas habeant.

Sed ne Latini, illi præsertim, qui simplices sunt Græ-

cis permixti in eorum ritum inducantur. Curent Episcopi vt tam Latini, quàm Græci non nisi in suis quiq; ecclesijs proprio ritu vtentes celebrare, vel sacramentum Eucharistiæ suis ministrare præsumant.

Constitutionem fel.rec. Pij Papæ Quincti, qua facultates cõcessæ Græcis Latino, & Latinis Græco ritu Missas, & alia diuina officia celebrandi reuocantur, ab eisdem Græcis seruari mandent, & tã Græcos, quàm Latinos in suis proprijs ecclesijs iuxta vniuscuiusq; morem suo muneri satisfacere condignis pœnis *propositis* præcipiant.

Mandent etiam vt nullus posthac ab alio, quam à suo Episcopo, vel eo impedito de licentia ipsius à catholico Antistite à sancta Romana Ecclesia gratiam & cõmunionẽ habente, ecclesiasticos ordines suscipiat.

Matrimonia sancte, vt decet, sine aliqua superstitione, & abusu, & non inter coniunctas personas, sed tribus in Ecclesia præcedentibus monitionibus celebrari procurent: vtque ad præmissorum integram obseruationem facilius compellãtur, & ignorantiæ excusationem nullatenus habeant: decreta sacri Tridentini Concilij de hac re Græco idiomate fideliter versa illis tradant, quæ si postmodum obseruare neglexerint, iuxta sacros Canones, & eiusdem Cõcilij præscriptum aduersus contra facientes seuere procedant.

Prouideant ne Græci secundas, & tertias, ac vlteriores etiã nuptias reprehendant aliquatenus, nec condẽnent: sed illas inter personas, quæ alias licite adinuicẽ matrimonio iungi possunt, approbare compellant, di-

centẽ

cente Apoſtolo: Mulier mortuo viro ab ipſius eſt lege ſoluta, & nubendi cui vult liberam habet poteſtatem.

Optat etiam ipſa Synodus, Græcos presbyteros cõmonendos atque cogendos fore, vt ſtatim poſt feriam quinctam in cœna Domini ad Epiſcopũ in cuius diœceſi morantur, accedant ad deuote ſuſcipiendũ ſanctũ chriſma, oleum catechumenorum, & infirmorum.

Vaſcula habeãt ſaltem ſtannea, in quibus dicta olea decenter aſſeruent.

Infirmos oleo infirmorum, quod catholica Eccleſia ex Chriſti domini noſtri inſtituto apoſtolica traditione didicit, & extremam vnctionẽ proprie appellat, dum in exitu vitæ conſtituti videntur inungant, ac etiam non petẽtibus, præſertim cum periculoſe ægrotant, pie & religioſe conferant.

Aquam etiam benedicant ſingulis Dominicis diebus, eamque præ foribus eccleſiarum teneant.

Eccleſias etiam habeant mundas cum pauimentis, & veſtes aliaque paramenta decentia cum cœmeterijs pro ſepeliendis mortuis, ſanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum, Sanctumque chriſma, oleaque ſancta, fontemque baptiſmalem ita reuerenter, & decenter conſeruent, prout in Latinorum eccleſijs ſtatutũ eſt.

Poſtremo curent Epiſcopi vt à Græcis, qui in locis ſuis incolatum habent, quæ ab ipſis tam in baptiſmi, & confirmationis, quàm in extremæ vnctionis alijsq; Eccleſiæ ſacramentis adminiſtrandis præcipiuntur inuiolabiliter obſeruentur, & in tranſgreſſores ipſorum arbitrio animaduertant.

SESSIO

SESSIO TERTIA
CELEBRATA DIE XIIII. MENSIS MAII. M D LXXIX.

De Sacrosanctis Ecclesiis, & earum cultu & veneratione.

VM Dei domum deceat sanctitudo; propterea ad Ecclesiam sit humilis & deuotus ingressus, quieta cõuersatio, & omnes deuotis orationibus insistant, genibusq; flexis sanctissimum sacramentum adorent; ad nomen Iesu Christi Domini nostri cum exhibitione reuerentiæ caput inclinent, & nemini liceat dum sanctissima, & tremẽda Missæ mysteria peraguntur, verbum Dei annunciatur, & horæ canonicæ recitãtur, in Ecclesijs spatiari, & deambulare, risus, cachinnationes, & colloquia mala, alios subinde strepitus indecenter facere, neq; eo tempore Capitula cathedralium, aut collegiatarum Ecclesiarum congregari.

Caueant etiam omnes, ne ita stent in Ecclesijs, vt ex aduerso sanctissimi Corporis Christi sedeant, vt reuerentiæ quæ sacrosanctæ Eucharistiæ sacramento debetur aliqua iniuria fiat.

Nemo ad tractanda profana negocia in illis conueniat, non iudicia exerceantur, non cum mulieribus suspectis colloquia habeantur: non conuocationes, parlamenta, comessationes, aut potationes fiant. Nihil in

porti-

porticis, vel vestibulis aut scalis venale exponatur.

Balistæ, sclopeta, aut hastata arma in Ecclesijs non deferantur, nec etiam canes venatici vel aues.

Et ne clerici dum diuinis incumbunt ab aliquo impediantur, curent episcopi vt loca clericorũ vsui destinata à laicis non occupētur, sed seorsum à clericis omnino diuinis intersint: nec chorum ad psallendum institutum occupent.

Expletisque sacris à mane & à prandio, & Completorio à Ianitore Ecclesia claudatur.

Qui superbe, & contumaciter supradictis parere noluerint, cuiuscumq; qualitatis, & dignitatis etiam regulares, præter pœnas in Bulla sanctissimi Pij V. sancitas, pro modo culpæ ab episcopis grauissime puniantur.

Optamus vt Ecclesia nulla sit, quæ sanctissimi Crucifixi imaginem nō habeat loco conspicuo inter altare maius, & populum, sed eo ornatiorem quo Ecclesia ipsa erit insignior. In ecclesijs vero minoribus (vbi id commode fieri non poterit) relinquitur ordinarij arbitrio.

Ecclesiæ parochiales, quæ aliqua reparatione indigent, reparentur ab his qui de iure, & consuetudine diœcesis tenentur.

Ecclesias vero non consecratas, seu non curatas ferme collapsas, Episcopi instaurandas curēt, iuxta sacrorum canonum dispositionem, & sacri Cōcilij Tridentini formam, ibidem oratoria erigendo; vel si non videbitur expedire, in alias transferant Ecclesias; vel ibi sub titulis Sanctorum, seu Sanctarum quibus antea Ec-

clesiæ

& ad peluim cum vrceolis collocandum : habeant calices, & alia istrumenta, paramenta, & ornamenta congrua ad Missam celebrandam.

Neque vllum altare in posterũ ædificetur, cui quicquam desit ex suprascriptis requisitis, ac sine licentia Episcopi in scriptis habita: & constituta altaria, si dotata sint per eorum rectores tam in temporalibu s quàm in spiritualibus, Episcopi curent, ne aliquid vsurpetur; Indotata vero vel his, à quibus erecta fuerint, instaurari, ac exornari iuxta præscriptam formam, vel amoueri curent.

Vnumquodq; altare amoueatur, quod ædificatum sit ad columnam, vel pilam, vel ecclesiam vllo modo impediat, vel plane non respõdeat, aut respondere possit formis, & regulis suprascriptis: si tamen Episcopo in actu visitationis videbitur id commode, & sine scandalo fieri posse.

Sacristia habeat vestiarium ad paramẽta, & reliquia conseruanda, oratorium loco positum, quantum fieri poterit, separatum, ac disiunctum : in quo Sacerdos in solitudine se colligere, & orare possit, & ad ipsum oratorium in pariete orationes ad id proprie affixæ sint, labellum cum manutergio ad manus abluẽdas, & abstergẽdas ante, & post Missæ celebrationem, chartulá cum orationibus sacro vnicuiq; indumento accomodatis, quas attente recitet Sacerdos cum sacras ipsas vestes induit, & exuit.

Confessionalia tot habeat vnaquæq; Ecclesia etiam Regularium, quot habet Confessores, & ponantur in

H locis

locis conspicuis atque apertis, vt sint in omnium oculis collocata, & cófessarius & confitens possit ab vnoquoq; facile conspici, sitq; cú tabula interposita, quæ habeat fenestrellam cancellatam, vt pœnitens audiri, sed videri non possit: In quibus confessionalibus affixi sint casus reseruati tam summo Pontifici, quàm Episcopo, vnà cum forma absolutionis.

Vas pro aqua benedicta in Ecclesia sit, non extra, & in ingressu ad vnamquamque portam à dextris, non à sinistris introeuntium, marmore constet, vel petra solida, nó lateritia, columnella vel alia base suffultum sit: Asperforium habeat appensum, non ex spongia, sed ex setis confectum.

Sepulchra marmore vel petra solida contecta sint duplici, vel saltem vnica, ita àpte vtique, atq; compresse, vt inde malus odor exire nullo modo possit: alioquin humo impleantur, adęquato solo, & nullus in eo amplius sepeliatur, sepulchrorú ipsorum in posterum ædificandorum ostium longe absit ab altaris scabello ligneo vel bradella ad minus palmis quatuor. Verum Episcopi curent omni ratione, vt antiquus & probatissimus sepeliendi in cœmeterijs mos restituatur, neq; sepulchra noua in Ecclesijs ædificentur absq; licentia in scriptis obtenta.

Cœmeteria vero ita claudantur, vt in ea brutis impediatur accessus, ac ab herbis tertio quoque mense expurgentur, & in eis arbores, aut vites non plantentur; & si adsint, extirpentur.

Episcopi prædicta omnia pœnis eorum arbitrio imponen-

ponendis obseruari faciant.

Campanæ deseruire habeant ad conuocandum populum in Ecclesia, & Clerum ad annunciandum mane misericordiam Domini, & veritatem eius per noctem, & annunciandum prædicationem, ad demonstrandumque aliquem esse mortuum, ad hoc vt populus audiat, & pro eo oret, & benedicatur; vt per illarum tactum, & sonitum fideles inuicem inuitentur ad præmium, & crescat in eis deuotio fidei; fruges, mentes, & corpora seruentur, & omnes insidiæ inimici procul pellantur; procella turbinum, impetus tempestatum, & fulgurum temperentur, infestaque tonitrua, & ventorum flamina suspendantur; spiritus procellarum & aeris tempestates prosternantur, & vt hæc audientes confugiant ad sanctæ Crucis vexillum, cui omnes genuflectant. Quare principes, & magistratus etiam atq; etiam hortari oportet, vt campanis, quæ Ecclesiarũ vsui sunt addictæ, ad profanos vsus, & pœnarum significationem, maxime si consecratæ sint, vti non patiantur.

Tridentini Concilij hortationes, quibus vniuersis Christianis, omnibus populorum Dominis ecclesiarũ defensionem, & immunitates enixe cõmendát, quam alte in Catholici Regis Philippi mente sint, quotidiana Catholicæ fidei propugnatio, ac erga ecclesiasticos viros, ac loca pia, atq; religiosa veneratio, ac beneficentia locupletissime testantur. Quare nullo pacto dubitandum videtur, quin sibi ipsi constantissimus, vt semper fuit, curaturus sit, vt debitus Dei cultus, ac mi-

niſtris miniſteriorumque eius diſpenſatoribus legitimus honor exhibeatur; nec permiſſurus, vt eius officiales eccleſiaſticam iuriſdictionem, & libertatem diuinis, & humanis legibus ſancitam vlla ex parte violet impune, vtpote qui obſequentiſſimus Eccleſiæ filius, ſummorumque Pontificum, ac omnium põtificiarum conſtitutionum, ac decretorum Conciliorum obſeruantiſſimus ſemper fuit.

De Immunitate Eccleſiæ.

VEtuſtiſſimam Eccleſiæ immunitatem iure diuino, & humano pontificijs, & imperialibus conſtitutionibus introductá Epiſcopi magnopere illęſam ſeruari curent, ne ſuper eorum regimine, & tuitione princeps prouinciarum ſub tributo fiat, & prælatorum auctoritas, & iuriſdictio minime euacuetur: ſed poteſtatẽ illam etiam & libertatem, quam Deus, ſummi Pontifices, Imperatores, & Reges, Eccleſiæ tribuerunt, & ſeruauerunt, liberam & integram in eadem remanſiſſe, remanere, ac ſemper manſuram eſſe noſcatur. Quod quidem eueniet, ſi Eccleſiarum, & Clericorum bona, ipſosq; Clericos eorundemq; Epiſcoporũ familiares, tamquam Dei, & eius dilectiſſimę ſponſæ miniſtros, à vectigalibus, & tributis, ceterisq; quibuſcumq; muneribus, & oneribus laicis, & ad temporalium iudicum iuriſdictionem, ad quæ ſacri Canones, & ſummorum Pontificum Bullæ non teneri nec aſtringi debere præcipiunt, per cenſuras eccleſiaſticas, eorumq; publicationes exemptos omnino manutenuerint.

Inſuper

Insuper sacros canones, qui ad Ecclesiam confugientibus securitatem concedunt, seruent, & ab omnibus obseruari iubeant: nec Synodus verendum esse censuit, quin temporales principes, & magistratus, sicuti & fidei protectores, ita & Ecclesiarum immunitatum obseruantissimi semper erunt, nec deterioris conditionis factum sub eis sacerdotium, aliquando esse debere, quàm sub Pharaone, qui etsi legis diuinæ notitiam non habebat, attamen totam terram Ægypti præter sacerdotum possessiones tributariam sibi fecit.

De Episcopi qualitate & dignitate.

EPiscopi ex sacri Concilij decreto admonentur, vt se pastores non percussores esse meminerint; & ita præesse subditis oportere, vt non in eis dominentur, sed illos tanquam filios, & fratres ament, elaborentq; vt hortando, & monendo ab illicitis deterreant, ne vbi deliquerint, debitis eos pœnis coercere cogatur. Quos tamen, si quid pro humana fragilitate peccari contigerit, illa Apostoli eis est seruanda præceptio, vt illos obsecrent, increpent, in omni bonitate & patientia, cum plus erga corrigendos agat beneuolentia, quàm austeritas; plus exhortatio, quàm comminatio; plus charitas, quàm potestas. Sin autem ob delicti grauitatem iurgio opus fuerit, tunc cum mansuetudine rigor, cũ misericordia iudicium, cum lenitate seueritas adhibenda est, vt sine asperitate disciplina populis salutaris, ac necessaria conseruetur; & qui correcti fuerint, emendentur; aut si resipiscere noluerint, ceteri salubri in

eos

eos animaduersionis exemplo à vitijs deterreantur; cum sit diligentis, & pij simul Pastoris officium morbis omnium leuia primum adhibere fomenta, post vbi morbi grauitas ita postulet, ad acriora & grauiora remedia descendere; sin autem ne ea quidem proficiant, illis submouendis, ceteras saltem oues à contagionis periculo liberare.

Subditi vero ita Episcopos tractent, vt nullum obsequij genus erga illos prætermittant, quod ad eorum dignitatem tuendam pertineat; reuerentiam omnem, atque obedientiam illis exhibentes, ac deferentes; eorum præceptis & monitionibus obtemperent, & acquiescant, veluti parentes eosdem vereantur & ament, illis non detrahant, sed subditos sese ad propriam eorum salutem semper agnoscant.

Principes ac Magistratus Synodus hortatur, vt eos debita reuerentia prosequantur.

Memineritque Episcopi, quòd valde populos ædificat, & ad religionem excitat, si sæpe publice, quam sæpissime priuatim, festis præsertim diebus, Missæ sacrificium celebrent, ac diuinis intersint.

Studeantque in eorum Ecclesijs, vt omnia rite, atq; ea qua decet maiestate, ac pietate peragantur.

Domesticorumque præcipuam, atque singularem curam habeant, & ita familiares suos instruant, & informent, vt ab impudicitijs, maledicentijs, ac vitijs demum omnibus abstineant, sicut decet ministros ministrorum Dei.

Habeantque curam miserabilium personarum, sicuti

cum ad eos ſpectat, vt proprie pauperũ patres dici poſſint: & in animo & cogitatione ſit illis perpetuo infixum, quòd de mala bonorum Eccleſiæ adminiſtratione grauiſſimum ſit in die Domini iudiciũ faciendum.

De Funere Episcopi.

CApitulum admonemus, eidemq; hoc munus iniungimus, vt cum primum Eccleſia vacauerit, viciniorem Epiſcopum, qui pium ſanctorum patrum inſtitutũ iam diu intermiſſum reuocando ſtatim, (ſi impeditus non fuerit) ad concelebrandas exequias Epiſcopi mortui vocatus accedat, & ea officia ſolemni more præſtet, quæ tali tempore requiruntur.

Viciniores Epiſcopi de Præſulis obitu ab eodẽ Capitulo certiores fiant, qui Miſſarum ſacrificijs, orationum ſtudio, alijs pijs operibus & ſuffragijs defuncti animam iuuare curabunt.

Anniuerſarium ſeu Cõmemorationem mortui Epiſcopi ſingulis annis in Cathedrali Eccleſia, quandiu proximus eius ſucceſſor in epiſcopatu vixerit, faciendam eſſe præcipimus. idem in omnibus ſimiliter Eccleſijs Rectorum, & beneficiatorum viuentis ſumptibus obſeruari mandamus.

Eiuſdem Capituli onus erit, vt iuxta Tridentini Cõcilij decretum ſupplicationes, & preces publice priuatimq; habeantur, & per ciuitatem, & diœceſim quoq; indicentur, vt clerus populuſq; bonum à Deo paſtorem impetrare valeat.

Forma

Forma præscribenda examinis inquisitionis de Episcopo promouendo ad Cathedralem Ecclesiam.

QVoniam qui ad Cathedrales Ecclesias erit assumendus, alijsq; præest, ea natalium, ętatis, vitæ morum & scientiæ excellētia, atq; aliarum omnium qualitatum, quas sacri Canones & ipsa Tridētina Synodus postulat fulgere, ac præditus esse debet, vt non solum præesse, sed prodesse sciat. Merito sancta Tridentina Synodus præcipit exactissimam de qualitatibus præficiendorum Cathedralibus Ecclesijs inquisitionem esse faciendam, & eius examinationis, & inquisitionis formam in Concilio Prouinciali esse præscribendam: Idcirco vt sacri Concilij Tridentini monitis obtemperet hæc Synodus infrascriptam examinis formulam pro assumendis ad Cathedrales à S. D.N. comprobandam præscribit, Videlicet:

An legitimis natalibus & ex Catholicis parentibus ortus, vbi, à quibus, & quomodo fuerit educatus: An triginta annorum sit: Quæ conuersatio, vita, & fama eius à pluribus annis fuerit: An infamia vnquam notatus, vel de aliquo crimine inquisitus, vel suspectus: An bigamus, vel apostata: An publicam pœnitentiam egerit. An sanæ mentis, timoratæq; conscientiæ, domique suæ bene præpositus. Item quam modestiam, prudentiam, sobrietatem, continentiam, & alias virtutes in suis actionibus ostenderit: A quo tempore sacris sit ordinibus initiatus, & an in eis per sex menses saltem antea

antea ſit conſtitutus: An ſit denique eiuſmodi moribus & virtutibus ornatus, vt in Eccleſia Dei non immerito præſul eſſe poſſit.

Scientia præter hæc eiuſmodi polleat, vt muneri ſibi iniungendi neceſſitati poſſit ſatisfacere. Ideo inquiratur, an ſit in vniuerſitate ſtudiorum magiſter ſiue doctor, aut licentiatus in ſacra Theologia, vel Iurecanonico merito promotus, aut publico alicuius Academiæ teſtimonio idoneus ad alios docēdos oſtendatur.

Quibus peractis ac probatis omnibus ſupraſcriptis per quinq; ſaltem teſtes omni exceptione maiores ad fidei profeſſionē admittatur, atq; omnia à Notario in inſtrumentū publicum relata, & ab Epiſcopo obſignata ad ſummum Pontificem fideliter tranſmittantur.

De Dignitatibus, & Canonicis.

CVm dignitates in Eccleſijs præſertim Cathedralibus ad conſeruandam, augēdamq; eccleſiaſticam diſciplinam fuerint inſtitutæ, vt qui eas obtinerent, pietate præcellerent, alijsq; exemplo eſſent, atque Epiſcopos opera, & officio iuuarent; merito qui ad eas vocantur, tales eſſe debent, qui ſuo muneri reſpondere poſſint: quare Epiſcopi ſummopere ſtudeant, vt ad dignitates, & canonicatus ij aſſumantur, qui Epiſcopos opera & officio iuuare valeant, & ea morum integritate, doctrina, & vitæ exemplo ſint præditi, vt merito eorum cœtus, Eccleſiarum ſenatus dici poſſit.

Expedit etiam maxime, vt Cathedralis Eccleſiæ dignitates, & canonici omnes Dominicis diebus, & alijs

quam sæpissime Missas publice in dicta Ecclesia celebrent: ideo Episcopi curent, vt constituatur ex dignitatibus, & Canonicis Hebdomadarius, qui diebus Dominicis, & festis duplicibus Missam, & Vespera canat, cui octauo die alius succedat eiusdem ordinis; nec liceat eis ab hoc instituto recedere (quacumq; consuetudine etiam immemorabili non obstante) sub suspensionis atq; alijs arbitrio Episcopi pœnis infligendis; saluis tamen consuetudinibus, in quibus ijdem publice, & frequentius celebrare tenentur, ac prærogatione cōcessa dignitatibus de celebrando Missas Episcopales Episcopo impedito. Reliqui vero Canonici, & dignitates decoro cantu Antiphonas exordiãtur, quas Mansionarius, vel alius dictauerit.

Omnes statis horis semper, & attente adsint officijs, non tunc vagentur per Ecclesiam, neue à choro discedant nisi precibus absolutis, aut aliqua compulsi necessitate: ex licētia tamen generalis Vicarij, si præsens fuerit, vel eius, qui choro præest.

In choro proprijs quisque sellis consideat, concordi voce psallant, simul omnes debitis opportunitatibus assurgant, sedeant, genuflectant, capita detegant, & nihil alienum diuinis misceant, priuatum officium non recitent, litteras non legant, non obstrepant, non colloquantur, & existant alijs qualitatibus requisitis tam à Iure quàm à Concilio Tridentino ornati, ad hoc vt alij eorum exemplo ad studium, & amorem diuini cultus accendantur: si aliqui vero in his offenderint, quas percepturi essent distributionibus careãt, aliterq;

pro

pro culpæ grauitate corripiantur.

Omnesque dignitates, & Canonici in choro, processionibus, funeralibus, omnibusque alijs ecclesiasticis functionibus in habitu se conforment; contrafacientes vero illius diei distributionibus careant, ac etiam Episcopi arbitrio puniantur.

De Præfecto Chori seu Cantore.

CAntor, qui choro præsidet, vigilet diligenter, ne quid prætermittatur in diuini officij institutione, vel progressione, vel in reliquis, quæ ad probatam rationem chori pertinent, & alijs quæ in diuinis officijs obeundis sunt necessaria; neue absurde, indecore vel præpostere quicquam fiat: si qui suo officio non satisfaciant, eos grauiter, & amanter obiurget. Si non resipuerint, iubeat punctatorem in libro illos describere, & ad Episcopos deferre ad hoc vt dignas pendant pœnas.

De Magistro Chori.

SVccentor, seu Magister chori, qui diuinis officijs celebrandis tanquam Magister est, denunciet officium simplex, vel solemne celebrandum, quando de Dominica, de festo, vel de feria, quæ Antiphonæ, Orationes, Psalmi, Lectiones recitandæ aut canendæ, tabellam in sacristia affigendam vnà cum Cantore conficiat: in qua præscribatur, quid à singulis dignitatibus Canonicis, vel alijs Beneficiatis in

ſingulis horis per hebdomadam, aut etiam per plures dies recitandum, cantandumue ſit, qui quo tempore, & ordine Miſſam celebrare, vel horas dicere, vel alia munera obire debeant. Qui autem, quod ei in tabella præſcriptum fuerit in quam horam peccauerit eius diſtributiones amittat, ſi ſuccentor deliquerit à Cantore obiurgetur, & ab Epiſcopo ꝓ delicti modo puniatur.

De Sacriſta.

SAcriſta habeat in Sacriſtia tres Tabellas, vnam in qua omnes Miſſæ, & officia pro mortuis, & reliqua deſcripta ſint, quæ ex impoſito onere, ac munere quacumq; de cauſa in Eccleſia celebrare oporteat; alteram in qua vniuſcuiuſq; dignitatis canonicatus, præbendæ, capellæ, altaris, ſeu alterius beneficij, & officij eius Eccleſiæ in Miſſis & alijs diuinis officijs obeundis debita munera contineantur; tertiam quam ſupradiximus à ſuccentore conficiendam eſſe, & non permittat Eccleſiam defraudari debito Miſſarum munere, ſed pro viribus curet, quòd omnes ſuas Miſſas ſuis ſtatutis diebus, & horis ad altaria ſua celebrent: & quæ in dictis tribus tabellis præſcripta ſunt munera, curet à quibus debent omnino præſtentur, negligentes Epiſcopo, aut Vicario denunciando.

Non permittat, quòd Sacerdotes celebraturi plures duobus apparati maneant pro vice in Sacriſtia: ſed cũ opus fuerit, per ſe vel alium vocet celebraturum Sacerdotem, & nemini permittat, vt ſacris veſtibus induatur, niſi tunc cum ei Miſſa celebranda ſit.

Item

Item caueat quòd sæpius in anno omnia linea paramenta munda fiant, calices, patenas, & corporalia cum pallis, & suis manutergijs munda, & candida teneat.

Quando celebrandum erit in aliquo altari per Clericos deputatos, ampullas præparatas, quæ ex vitro sint cum vino & aqua limpida, luminariaque portare faciat, ceteraque è Sacristia ad diuina officia necessaria præparet.

Altare maius, & alia præcipue diebus festis decenter ornet. Hora congrua ipse vel alius per campanæ sonum det signũ Matutini, Missæ, & aliarum horarum canonicarum, salutationis Angelicæ & orationis.

Det etiam operam vt è Sacristia sermones de inanibus, profanisq; rebus, multoq; magis iurgia, rixæ, & turbæ omnes arceantur. Laicos ibi versari non patiatur.

De Mansionarijs.

MAnsionarij, qui sunt quasi quædam columnæ totum fere horarum ac diuinorum officiorum pondus sustinentes, munus suũ accurate obeant, ac quotidie ad omnes horas intersint; & quando oportuerit, ad Lectorile accedãt, vt Antiphonas, Respõsoria, Gradualia, & alia huius generis recitent, & decantent; solemnibus festis diebus, & quoties opus fuerit, pluuiali induant, nisi alij nominatim huic officio præfecti fuerint. Si muneri suo defuerint, illius horæ in qua nõ satisfecerint, distributionibus priuentur, & alij illorum officij partem suscipiant.

Idem vt suo muneri satisfacere possint, ab his oneribus

ribus liberentur, quibus ad chori vtilitatem magiſtri cæremoniarum, & eius qui choro præeſt arbitrio, leuandi videbuntur.

Neque, quo tempore diuina officia in choro fiunt, paruam Miſſam celebrent, niſi neceſſitas poſtulauerit.

Ex Manſionarijs prędictis in ſingulas hebdomadas deligantur duo Sacerdotes: alter vero horum officium ordiatur, & perficiat conſiſtens in medio chori, vel ad lectorile, quod ab ea parte ſit vbi is fuerit: Miſſam etiã feſtis diebus ſemiduplicibus ac ferialibus canat, niſi alij ſint ei muneri præpoſiti; alter pſalmorum tonum inſtituat pro tempore, & Antiphonarum, quæ vbi legendę fuerint, ab ipſo tantum, vel ſolum ab alio legantur. Diebus vero feſtis in decantandis Antiphonis dignitatibus, & Canonicis, ac alijs voce præeat, & quæ cantanda, vel legenda ſint ipſis indicet. Is antequam officium inchoetur, chorum ingreſſus libros pręparet, Miſſam, Pſalmos, Antiphonas, & alia quæ vſus requiſierit, inueniat.

Manſionarij vero in ſuo munere contumaces, vel negligentes pro modo culpæ diſtributionibus careãt.

De Punctatore.

PVnctator ſingulo quoque anno, vel iuxta conſuetudinem Eccleſiæ conſtituatur, cui iuramentum deferatur de bene, ac legitime officium ſuum exercendo ſub dupli, qua[illegible]it, & periurij pœna.

Singulis autem [illegible]enſibus punctationum librũ Epiſcopo & Capitulo præſentare teneatur: qui ſi non recte ſe

cte se habere fuerit cognitum, cum negligentiæ suæ pœnas, dupli scilicet, & periurij dare compellatur.

Et vt hoc officium melius exerceatur, & nemini iniuste remitti, aut adimi possit, hæc Synodus statuit, vt præter electum à Capitulo alter punctator sit, qui ab Episcopo creetur, isq; apud eũ suprascripto iuramento præstito notet omnes altero in libro, qui suo muneri defuerint, & singulis hebdomadis ambo inter se libros conferant; etsi discrepauerint aliqua in re, coram Episcopo, vel Vicario compareant, ad hoc vt tollatur omnis illorũ cõtrouersia sine strepitu, & figura iudicij.

Cetera vero hic non numerata, quæ ad debitum in diuinis officijs regimen spectãt, deque congrua in his canendi seu modulandi ratione, de certa lege conueniendi in choro, ac permanendi, simulq; de alijs Ecclesię ministris, de quibus in præsentibus nulla fit mẽtio, Episcopi duobus è Capitulo in consilium vocatis, ex sacri Concilij Tridentini decreto pro Ecclesiæ cuiusque qualitate suppleant.

De Seminario.

STatuit Synodus, vt ordinarij, vbi in eorum diœcesibus seminaria erecta non fuerint, quamprimum, vel saltem infra sex menses seminarium iuxta formam, & regulam à sacrosancta Tridentina Synodo traditã erigant, erecta vero manuteneant.

Quando contigerit vnionem alicuius beneficij Seminario per Episcopũ fieri, per actũ publicum manu Notarij ad id rogati, & non per bullã Episcopi tantum fiat.

SESSIO

SESSIO QVARTA

CELEBRATA DIE XVI. MAII MDLXXIX.

De Vita, & honeſtate Epiſcoporum, & Clericorum.

CVM totius familiæ Domini ſtatus & ordo nutet, ſi quod requiritur in corpore nõ inueniatur in capite, idcirco hæc Synodus hortatur Epiſcopos, vt quanto ceteris dignitate præcellũt, tanto alijs inferioribus ſingulari vita, & ſanctitate, ac morum probitate præfulgere ſtudeant, præbeantq; ſe ipſos exempla bonorũ operum, ſeq; totos ad illam vitæ rationem Domino adiuuante dirigant, quam illis Apoſtolus præſcripſit.

Eorum ſermo, veſtitus, geſtus, ſupellex, nil niſi graue moderatum, ac religione plenum præ ſe ferant, ita vt irreprehenſibiles, ſobrij, domui ſuæ bene *præpoſiti* ab omnibus cognoſci facile poſſint: quod efficient, ſi ita mores ſuos omnes componant, vt reliqui ab eis frugalitatis, modeſtiæ, continentiæ, ac ſanctitatis humilitatis exempla petere poſſint: ideo non ſolum modeſta ſupellectili ac menſa, & frugali victu contenti ſint, verũ etiam in reliquo vitæ genere, ac tota eorum domo caueant ne quid appareat, quod à ſancto hoc inſtituto ſit alienum, quodq; non ſimplicitatem, Dei zelum, ac vanitatum contemptum præſeferant, ac eorum actiones ſint

sint cõformes decretis œcumenici Tridẽtini Concilij.

Cum Clerici pars Domini appellentur, ideo eos decet vitam, moresq; suos omnes componere, vt habitu, gestu, incessu, alijsq; omnibus rebus nil nisi graue, moderatum, ac religione plenum præseferant, leuia etiam delicta, quę in ipsis maxima essent, effugiant, vt eorum actiones cunctis afferant venerationem.

Quæ igitur nouissime post multas summorum Pôtificum, ac sacrorum Conciliorum sanctiones Tridentina Synodus præcepta innouauit de vita, honestate, cultu, & doctrina ab eis comprobanda, & retinenda: Quæq; de luxu, comessationibus, choreis, aleę lusibus, & alijs huius generis, ac præsertim profanis negotijs euitandis, vt maxime necessaria, & eorum ordini consentanea omnino seruent; alioquin statutis ab ea pœnis, alijsq; seuerioribus, si ita Episcopis videbitur, coerceantur, quarũ executionẽ nulla appellatio suspendat.

Atque vt aliqua sigillatim exprimantur, cuncti Presbyteri diebus Dominicis, & festis solemnibus vt suo muneri satisfaciant, Missas celebrent.

Barbamque omnes è superiori labro ita tonsam gestent, vt pili in sacrificio Missæ Christi Domini Corpus & sanguinem sumenti nullatenus sint impedimento. Habitum clericalem, & coronam suo ordini congruentem Clerici etiam omnes ad quemcumque ordinem promoti, aut quodcumque beneficium Ecclesiasticum cum cura & sine obtinentes deferant; capitium quadratum, vestes tam superiores, quàm inferiores gestẽt talares simplices, & nulla vanitate notan-

das,in Ecclesijs pileis non tegantur; extra vero valetudinis, aut alia iusta causa vti possint, sed simplicibus, neq; aculeatis,aut turbinatis; à cæteris demum huiusmodi leuitatibus se abstineant, quæ ab Ecclesiastica sunt disciplina alienæ. Ad quæ omnia Episcopi illos suspensione à ministerijs, & fructuum amissione, ac beneficiorũ priuatione, prout expedire iudicauerint, omnino possint compellere.

Quicumque Clerici concubinas aut alias mulieres de quibus possit haberi suspicio in domo vel extra nõ detineant, aut cum illis vllam consuetudinem habere audeant: alioquin pœnis à sacris canonibus, vel statutis Ecclesiarum impositis puniantur: quòd si à superio ribus moniti nõ abstinuerint, aduersus eos iuxta sacri concilij Tridentini decretum acriter procedatur.

Nemo Clericorũ implicet se negotijs sæcularibus, lites coram iudice sæculari non agitet, nec sit alienorum negotiorum gestor aut curator: Tabellionatum nisi necessitatis causa, aut mercaturam,præsertim bladorum,vini,& aliorũ,quæ ad vitæ annonam spectant, non exerceat: non artem medendi faciat; non aliena prædia lucri causa conducat; non pro alijs fide iubeat; non agriculturam,nisi pro eorum victu; non venationẽ, aut aliam turpem artẽ exerceat; contractus vsurarios vitet; publicis & profanis spectaculis, comœdijs, choreis non intersit; per Ciuitatem, personatus ac debaccatus non incedat; taxillis, tesseris,pagellarum lusu, aut alio quocumque ludi genere sacris canonibus improbato penitus abstineat; arma offensibilia siue

secre-

ſecreto ſiue palam non deferat, & præſertim pugiones,& ſclopeta parua, quæ ſi qui deferre deprehenſi fuerint, carceris pœnam per annum ſubeant; nocturno tempore ſine legitima cauſa,& lumine non vagetur, fœdaque & ſcurrilia verba non proferat,& operam non det ebrietati, cauponarias ſeu tabernas non frequentet, nec ad eas accedat niſi neceſſitatis, & itineris cauſa.

Omnia demum generatim, quæ ad vitam,& honeſtatem Clericorum pertinentia à ſacris canonibus & œcumenicis Concilijs, & Apoſtolicis ſanctionibus præcepta, ac prohibita ſunt, Clerici omnes diligenter obſeruare, aut cauere iubentur; ſubituri niſi pareant omnes animaduerſiones, quæ illis à ſacris Canonibus impoſitæ ſunt, & ſacræ Tridentinæ ſynodi auctoritate innouatæ, aliaſque præterea quas pro delictorum qualitate Epiſcopi hactenus, vt ſupradictum eſt ſtatuerunt, aut in poſterum ſtatuent,operas ſuas prout ab aliquibus in hac prouincia fieri audiuimus,mercedis gratia minime locent.

De Edicto proponendo pro Parochialibus vacantibus,ac de examine promouendorum ad dictas Eccleſias.

EPiſcopi cum primum Parochialem Eccleſiam vacare cognouerint,intra triduum ad Cathedralis, & vacantis Eccleſiæ ianuam edictũ proponãt,& ad diem decimam conuocent, & inuitent, qui volunt exami-

nari, vel examinandos nominare,& in termino præſtituto nominati,& præſentati, electi,& deſcripti,examini ſe ſubijciant,& per concurſum magis idoneo,ac infra terminum iuxta Tridentini Concilij decretum, & Pij Quinti bullam, beneficium conferatur: Ita tamen vt ætas grauior moris,& vitæ integritas in æquali litterarum ſcientia præponderet, atque illi qui ex eadem diœceſi, & multo magis, qui eiuſdem loci fuerint, in quo Eccleſia vacans conſtituta eſt,extraneo,ceteris paribus præferantur.

Terminus vero decem dierum vltra alios decē dies minime prorogetur ex eiuſdem bullæ prohibitione.

Interrogabuntur autem examinandi de ætate,ordine, vita,moribus, & ſcientia: quod liquide patebit, ex interrogationibus & reſponſionibus eorum, quæ illis legenda propoſuerint examinatores.

Examinatores eorum,qui ſunt ad beneficia promouendi in diœceſanis Synodis ij eligantur, & comprobentur, qui religione, vitæ integritate,alijsque, quæ Tridentinum iubeat Concilium, virtutibus, & ornamentis ceteros antecellant: in quo non ſolum Cathedralis Capituli,ſed aliorum etiam Clericorum,& regularium ratio habeatur. Munera autem occaſione huius examinis nec ante, nec poſt accipiant; alioquin in pœnas à Sacroſancta Tridentina Synodo ſancitas incidiſſe ſe ſciant.

De Be-

De Beneficiorum Collatione.

EXpedit maxime dum Parochiales Ecclesiæ conferuntur, vt non hominum cupiditati, sed animarum saluti cõsulatur: ideo Episcopi pro ea, quam Iesu Christo debent, pietate curent, vt illos eligant, & in concursu conferant, qui sui officij onus sustinere possint, ac prompto animo subire velint: indignos autem ac præsertim qui sua suorumq; quærunt, non quæ Iesu Christi, omnino reijciant, & circa resignationes fel. rec. Pij Quinti constitutio obseruetur; meminerintque Episcopi se ex earundem litterarum dispositione excommunicationem, & suspensionem incurrere Apostolicę Sedi reseruatam, si alijs in casibus, præterquam in litteris præfatis expressis eas admiserint.

Et quia diutina vacatio Ecclesijs maxime Parochialibus non parui detrimenti esse solet: ideo Episcopi quamprimum (seruata tamen forma Concilij Tridentini, & Pij Quinti bullæ) conferant, & si opus fuerit, idoneum in ea Vicarium, simulac Ecclesiæ vacationis notitiam habuerint, cũ cõgrua eius arbitrio fructuum assignatione constituant, qui onera ipsius Ecclesiæ sustineat donec de Rectore ei prouideatur.

Sciantque Patroni, & qui in beneficijs præsentandi aut delegandi ius habent, se subijcere vnà cum pręsentato, & electo excommunicationis & interdicti pœnis; ac priuationis iurispatronatus, si quouis modo, & quauis causa, vel occasione se ingerant, paciscantur, consequantur, aut quoquo modo retinere præsumant partem,

tem,etiam ſi vltro oblatum ſit,in bonis & fructibus beneficij; &ſi libere illos Rectori ſeu beneficiato non dimittant: nec ante mortem Rectoris iuriſpatronatus de futura præſentatione cum patronis aliquis nec per ſe, nec per interpoſitam perſonam tractare poſſit ſub excommunicationis pœna,& inhabilitatis ad obtinendum beneficia.

Epiſcopi præſentatum,vel ab inferiore electum nõ prius admittant aut inſtituant, quàm iuſiurandũ iuxta ſubſcriptam formam ab eo exegerint, quod nil de prædictis interuenit.

Forma iuramenti.

EGo N.præſentatus ad beneficium de N. iuro ad hæc ſacroſancta Dei Euangelia per me corporaliter tacta,quòd propter prædictũ beneficium obtinendum, aut præſentationem ad id habendum,aut acquirendũ, neq; ego, neq; alia perſona vice ac nomine meo, nec de conſenſu aut ſcientia mea patrono, ſeu alio cuique aliquid præmiſſorũ nomine, aut intuitu promiſimus, aut dedimus. Nec quicquam eius rei gratia permutauimus,compenſauimus, aut prius datum confirmauimus,apudue quemquam depoſuimus, ſeu quicquam mutuauimus, ſeu elocauimus priusue mutuatum, cõmodatum,depoſitum,aut elocatum, aut quocumque modo debitum remiſimus ſeu laxauimus; nec de ſanctuario,gleba,domibus,terris,prædijs tenimentis,redditibus prædictæ Eccleſiæ fructibusue,decimis, aut oblationibus eiuſdem præteritis, præſentibus,aut futuris

ris donationem,remissionem,locationemue promisimus,fecimus,aut iniuimus,seu aliquis nostrũ de mandato,scientia aut consensu meo promisit, fecit aut iniuit.Ita me Deus adiuuet, & hæc sancta Dei Euangelia.

Caueant Episcopi ne fiducialia beneficia fiant, neue tacite aut expresse cõuentũ sit, vt ad alterius voluntatẽ altèr titulo renũciare teneatur; quod ad Simoniacã labem accedere tũ sacris Canonibus,tũ Quarti & Quinti Pij cõstitutionibus declaratũ est.Qui talia autem cõmiserint,pœnas indictas in sacris cõstitutionibus prædictis contra Simoniacos, & fiduciarios incurrant.

De Parochis,& eorum officio ac ministerio.

PArochi Dominicis diebus, & festis solemnibus, ac tam frequenter,vt suo muneri satisfaciát, Missas celebrent, & festis præsertim diebus gregem sibi cõmissum verbi Dei pabulo pascant,dilucide, ac cõpendiose sacrum Euangelium,legis præcepta, fidei rudiméta, orationem Dominicam,sacramentorum virtutes,& effectus declarent, eum à vitijs ad virtutes adhortantes. Post prandium vero conuocatis pueris & alijs rudibus in Ecclesia ad signum campanæ eosdem doctrinam Christianam doceant, sciantq; Parochi, & omnes alij, ijs,qui talia executi fuerint, Indulgentias summi Pontificis Gregorij XIII. concessas esse.

Studeantq; etiam ne eorũ culpa absq; sacramentis aliquem è vita emigrare contingat: quod si euenerit (quod absit)ab officio & beneficio suspendantur, aliàs pro modo culpæ grauissime corripiantur.

Reci-

Recipiant quotannis ab eorum Episco po, vel cathedrali Olea ſancta, ſanctumq; Chriſma in feria quinta in Cœna Domini, nec ei qui in ſacris non ſit, & ſuperpelliceo indutus; & ſi non ſit lumina deferens, deferenda tribuantur: quæ olea ſanctumque Chriſma per Parochum in Eccleſia cum claui penes ſe retinenda aſſeruentur.

Ad Eccleſiaſticam ſepulturam defunctum aliquem cuiuſcumq; conditionis, ſtatus, & ſexus extiterit, Parochus non recipiat, niſi prius conſtiterit ipſum defunctum eo ſaltem anno confeſſum fuiſſe, & ſacram Euchariſtiam ſumpſiſſe, vel ſigna contritionis tempore mortis apparuiſſe, ſub pœna excõmunicationis, & alijs arbitrio Epiſcopi imponendis.

Nemo Presbyterorum curatorum ab vna ad aliam Parochiam inſcijs Epiſcopis, & ſine mandato ſe transferant, vt in illa inſeruiant, & miniſtrent ſub pœna ordinarij arbitrio infligenda.

Nemo etiam audeat falcem in alienã meſſem mittere Parochiam ingrediendo, ſacramẽta miniſtrando, ac cetera parochialia munera obeundo: ſed quisq; intra ſuos limites ſe contineat, & nullo modo eos tranſgrediatur.

Parochi omnes ſemper in ſuo munere obeũdo ſint diligentes: ſed tunc præſertim cum ſui ægrotant, quos ſæpe viſitent, ſi eos ęgrotare ſciuerint, etiamſi minime vocati fuerint, ne eorum negligentia aliquis ſine ſacramentorum perceptione decedat; nec eos deſerant, ſed cum eis vſq; ad extremum vitæ aſſiſtant, orationibus, exhor-

exhortationibus, & exẽplis ad bene & Christiane moriendum infirmos iuuando.

Si aliquem Parochum tam ciuitatis, quàm diœcesis egrotare contigerit, aut ex hac vita recedere, qui ceteris illi est propinquior, & vicinior, ordinarium de illius infirmitate, & obitu quamprimum certiorem faciat, aliàs Episcopi arbitrio mulctetur.

Quoniam Episcopi vbiq; esse non possunt, & plerunque accidit, quòd grauia delicta per Sacerdotes, & clericos, & alias Ecclesiasticas personas in ciuitatibus, & diœcesibus, & in locis remotis committuntur, & à superiore ignorantur: ideo ne delicta remaneant impunita, Synodus statuit, vt omnes, & singuli Rectores quamprimum sciuerint seu viderint clericum alium, ea quæ minime ordini ac gradui suo congruunt, perpetrare, & aliqua indecenter committere, in termino dierum trium vel quamprimum potuerint denunciare, notificare, & insinuare debeant, & teneantur Episcopis.

Quotiescumq; in vrbem venerint, Episcopũ adeãt, nec absq; Episcopi licentia, & benedictione à ciuitate discedant.

Parochi omnes in die Purificationis Beatæ Virginis candelas distribuant fidelibus Christianis, qui illa die in Ecclesia cõuenerint, & deuote eas percepturi accensasque in processione delaturi erunt: fiat autem distributio in ea quantitate pondere, & mensura prout laudabilis consuetudo postulat, & Episcopis videbitur.

De Residentia.

CVm Pastorum residētia tam valde commendetur, & districte percipiatur, tum à sacris Pontificibus, tum à sacrorum Conciliorũ constitutionibus tāquam illud vnum fundamentum, in quo spes omnis sit collocata retinendæ Ecclesiasticæ disciplinæ, nulla potest in hac re adhiberi aut opera, aut diligentia, quæ satis sit: idcirco hæc Synodus omnes Episcopos monet in Domino, ac per viscera Domini nostri hortatur, & alios inferiores omnes qui animarũ curam habent, etiã eis præcipiendo requirit, vt diuinorũ præceptorũ memores gregi suo inuigilent, atq; assistant eo studio, ac pietate, vt nihil quod ad salutem ouiũ sibi creditarum pertinet, vllo vnquam tempore ab illis desiderari possit. Cũ vero Christiana charitas, vrgens necessitas, debita obedientia ac euidēs Ecclesiæ vel Rei publicæ vtilitas ex Episcopis aliquem abesse postulauerint, seruentur omnia, quę super hoc à sacro Concilio Tridentino statuta sunt. De Curatis quoque inferioribus omnino prouidendum est iuxta eiusdem Concilij decreta; vt quandocumq; eos causa prius per Episcopum cognita abesse contigerit, Vicarium idoneum ab ipso Ordinario approbandum cum debīta mercedis assignatione relinquant. Discedendi autem licentia in scriptis gratisq; concedatur; qua etiã obtenta vltra bimestre tempus, nisi ex graui causa, nemini abesse liceat.

Quod vero ad Episcopos attinet, etsi non dubitet hęc Synodus eos proprij muneris perpetuo memores fore: tamen pro suo officio non potest non cōmemorare,

rare, quòd præter pœnas, quæ contra non reſidentes à concilio Tridentino cõſtitutę ſunt, non euadent alias ſancitas in bulla Pij Quarti, & Quinti fel. rec.

Et tandem vt ſacro concilio Tridentino ſatisfiat, decreta ſuper reſidentia, quæ tam ſub Paulo III. quàm ſub Pio IIII. ſtatuta fuerunt, ac bulla Papæ Pij V. quotannis publicanda decreuit in Epiſcopalibus cõcilijs ad hoc vt omniũ auribus mentibuſq; infigi poſſint, & in poſterum (Deo adiuuante) nulla temporũ iniuria, aut hominũ obliuione, aut deſuetudine aboleantur.

De Sepulturis funeralibus, & exequijs, & eorum exactionibus cohibendis.

SOla charitatis ratio Clericos tam ſæculares, quàm regulares adducere debet, vt Chriſtifideles funeribus interſint. Quare ab omni eos decet auaritiæ corruptela, & oſtentatione alienos eſſe. Prohibentur igitur ne exequiarum, ſepulturæ, aut anniuerſariorũ cauſa quicquam paciſcant; ſed piã, & laudabilem conſuetudinẽ circa funeralia obſeruent, ne quod valde religiosũ eſt, aut Eccleſia venalis fortaſſe, quod abſit, dicatur; aut ipſi de humanis videantur mortibus gratulari, ſi ex eorũ cadaueribus quolibet modo ſtudeãt quęrere cõpẽdiũ.

Ante ſolis ortum, & poſt occaſum ad ſepulturã cadauer non efferatur, niſi de licentia Epiſcopi, aut eius Vicarij, eoq; ſepulto per conſanguineos familiares, & amicos defuncti ſepulchrũ nullo modo quouis quęſito colore aperiatur, nec aliquid quod ſuperſtitionis habeat, intus apponatur.

Pauperes qui sua impensa humari non possunt, gratis à Parocho sepeliantur: quoad alios vero seruetur laudabilis consuetudo.

Parochi librum habeant, in quo parochianorũ suorum, qui decesserint, omnium nomina diligenter annotent: alioquin, vt Episcopo videbitur, puniantur.

Superstitiosum in plorandis mortuis abusum, qui in Prouincia nostra iamdiu diabolica fraude irrepsit, penitus abolere volentes, in sanctæ obedientiæ virtute præcipimus, ne qua mulierum pręficarum, quas reputatrices appellant, audeant officio fungi in inuitandis ad eiulatum alijs in cõsanguineorum, cognatorumq; funeribus, sed hoc nomine, & vsu à Christi Domini grege fugato ac eliminato, ita lugeant posthac, vt Christianas decet fœminas, sacra dictante scriptura, Super mortuum modicum plora. & Apostolo admonente: Nolumus vos ignorare fratres de dormientibus vt nõ contristemini sicut & ceteri qui spem non habent.

Cum vero ad Ecclesiam funus effertur, prohibemus ne mulieres, quæ Ecclesias vlulatibus complere solebant, suos sequantur defunctos, sed domi se contineãt: Quod si Parocho admonitore facere neglexerint, presbyteri omnes cũ põpa nullatenus vltra progrediãtur, sed ibi relicto funere, nisi statim obsequentes, se reddiderint, continuo discedant. Nõ enim decet tẽpla Dei omnipotentis, quæ domus orationis vocantur, & in quibus astat diuina maiestas, ad fideliũ vota cõplenda, peccataq; dimittenda, eiusmodi vlulatibus compleri. Quę omnia etiã in Ecclesijs Regularium obseruentur.

Man-

Mandatque Synodus, vt ſepulto defuncto, omnes eius coniuncti quamprimum, vel ſaltem poſt decem dies; fœminæ vero poſt menſem ad Eccleſiam pro audiendis Miſſis, & alijs diuinis officijs accedere teneantur: & ad id ab Epiſcopis per cenſuras eccleſiaſticas cogi poſſint, quauis conſuetudine, quæ potius corruptela eſt, non obſtante.

Sub eiſdem cenſuris, & alijs pœnis Epiſcopi prohibeant, ne mulieres præficent, ac faciem dilanient, nec ſic præficatas, & dilaniatas in Eccleſiam ingredi permittant.

De Confraternitatibus.

EPiſcopi incumbant, vt à Confraternitatibus, præter ſupradictas conſtitutiones, ſi quas habent, integre, & inuiolabiliter obſeruentur, quæ tamen ab ipſis Epiſcopis, & approbatione, & ſubſcriptione munitæ, & roboratæ fuerint, adeo vt diuinus cultus, atque probata ipſorum vita merito apud Dominum commendetur: quæ vero nullam regulam habēt ab Epiſcopo eam ſumant quanto citius: nouæ vero confraternitates abſq; Epiſcopi licentia erigi vel inſtitui non poſſint.

Conuiuia confraternitatis alicuius facultatibus, aut eleemoſynis fieri ſolita nullo modo in poſterum fiāt, & maxime in confraternitatum Oratorijs, ſub pœnis Epiſcopi arbitrio infligendis.

Prohibetur præterea omnibus, & ſingulis Gubernatoribus, Magiſtris, Procuratoribus, Cōfratribus, & alijs quibuſcumque Laicis, in huiuſmodi Confraternitatibus

bus concionari, aut verba facere de rebus ad Christianam fidem, & Catholicam religionem pertinentibus, nisi prius fidei professioně emiserint, & ab Episcopis licentiam in scriptis obtinuerint. Si qui vero in prædictis deliquerint, ab Episcopis correcti etiā arbitrio ipsorum puniantur; nec confratres aliud officium, aliasque orationes, & letanias recitare possint, nisi quę ab Ordinario reuisæ, & approbatæ fuerint.

De Piorum locorum administratione.

Piorum locorum Ecclesiasticorū administratio Episcopi curent, vt seruata forma concilij Tridentini decretorum committatur viris prouidis, & idoneis, qui sciant, velint, & valeant loca ipsa, bona eorum, ac iura vtiliter regere, & eorum prouentus, & redditus in personarum vsum miserabilium dispensare, & quos in vsus alios prædicta conuertere præsumptio verisimilis non existat: Monasteriorum vero monialiū, aliorumue locorum ad curam Episcopi spectantium administratores ab vniuersitate, seu à quocumq; electi, aut deputati eorum officium exercere non incipiant, nisi habita Episcopi confirmatione, sine qua electio, & eorū deputatio nullum sortiatur effectum.

Administratores ad instar Tutorum, & Curatorum in manibus Episcopi, vel Vicarij iuramentum præstēr, ac de locorum ipsorum bonis cōficiant Inuentarium, cuius exemplum infra tempus supra statutum Ordinario præsentent authenticum.

Admi-

Administrationis sodalitatum, hospitalium, montium pietatis, fabricæ Ecclesiarũ, & piorum locorum quorumcumq; rationes exhibeantur quotannis Episcopo, vel ab eo ad id electo.

Episcopi vel deputati ab ipsis sodalitates, hospitalia, montes pietatis, fabricas Ecclesiarum, & piorum locorum quorũcumq; visitent, iuxta sacros canones, & sancti Tridentini concilij decretum.

Librum autem prædicta loca habeant, in quo distinctè, & explicite descripta sint legata omnia, & onera, quæ illis imminent; cuius libri exemplum publici item Notarij auctoritate munitum deferant in Archiuium Episcopale: tabella præterea sit in loco affixa, in quo solent congregari, cum ijsdem oneribus, & legatis strictim adnotatis, mensium ordine seruato, & rerum ipsarum genere, in quibus quidem libris, & tabella ea indies erunt addenda vel demenda, quę aut augeri contigerit, aut minui.

Liber separatus habeatur in vnoquoque Capitulo piorum locorũ, in quo libro apposito die describantur propositiones omnes, quæ in ipso Capitulo fiunt, & non obtineatur, & constare facile possit omni tempore eas fuisse reiectas.

Nullo modo permittant Episcopi, vt administratores suprascripti piorum locorum, procuratoresue eorum vrbani, vel rurales, aut eorum filij, vel propinqui, vel alius, qui ex illis pendet, emphyteosis locationisue nomine conducat prædia, aut aliud quidquis, quod ad suã administrationem, vel procurationẽ

perti-

pertineat; & quando bona locorum piorum locanda erunt, locentur non arbitrio administratorum, sed publice locanda proponantur, facta omnibus præter supradictos conducendi potestate; & cōductione facta, conductor det idoneum fideiussorem in solidū obligatum cum principali. Si quis autem est qui id non fecerit, statim ab ea administratione, vel procuratione amoueatur. Neque etiam permittant quid vendi, aut quouis modo alienari, nisi seruatis ijs quæ à sacris canonibus requiruntur, & ex consensu, & auctoritate eo rum: qui contrafecerint, Episcopi arbitrio puniantur; & quod actum est, irritum & nullum sit.

In Hospitalibus Sacerdotes non desint, qui Missam saltem festis diebus in loco infirmis ipsis accommodato celebrent, sacramenta rite, & opportune languentibus administrent, atq; infirmantibus ad mortem ad animæ salutem necessaria commemorent, & charitatis officium vsq; ad vitæ exitū in eos exerceant, illorumq; nomina, genus, & patriam diligenter adnotent. Defunctos vero ecclesiasticæ sepulturæ (sacris precibus adhibitis) piè, & religiose mandent.

Inuigilent Episcopi, commoneantq; parentes, propositis excōmunicationibus atq; alijs arbitrio pœnis ne in Orphanotrophijs filios suos infantes exponant, quos ipsi alere etiā industria valent, & sciant se ad restitutionē alimentorū prorsus teneri; mandentq; confessoribus, vt prædictos non absoluant nisi satisfecerint.

Infantibus vero in ipsis Orphanotrophijs expositis nutrices dentur subsidiariæ, quæ lactent donec baptizen-

ptizentur, & alendi doceantur, & omnia alia pro eorũ cura ita comparentur, vt periclitandorum puerorum nulla occasio esse possit. cum vero ad eam ætatem peruenerint, quæ ad disciplinam idonea est, tam masculi quàm fœminę pro facultatibus, & opportunitate locorũ & instruātur moribus, & artibus erudiantur quæcumque sexui conuenire videbunt.

De Legatis pijs.

QVoniam pijs defunctorum voluntatibus iura maxime fauent, & Episcopi omnium piarum dispositionũ tam in vltima voluntate, quàm inter viuos sunt executores: ideò ne auaritia hæredum, aut impietate occulta maneant, & exequi Episcopi valeant, hæc Synodus statuit, & ordinauit, vt in qualibet curia Episcopali retineatur liber, in quo relicta pia describātur, cum nomine notarij, testatoris legatarij, diei, anni, & testium: & vt ad cognitionem prędictorum relictorũ legatorum deueniri possit, pręcipitur sub pœna excõmunicationis eoipso subeũda notarijs, scribisq; omnibus testamenta, atq; alias dispositiones, qualescumque sint, in quibus aliquid Ecclesijs, hospitalibus, mõtibus pietatis, atque alijs pijs locis, vel causis relictum fuerit rogatis, vt infra mensem à die quo dispositio effectum suum sortiri ac irreuocabiliter ligare incępit, legata facta ad pias causas denuncient, eamque particulam de legatis vel relictis rebus descriptam, & auctoritate publica munitam, debita mercede accepta, Episcopis trādant, & acceptam exequi faciant, sub censuris, & pœ-

M nis

nis arbitrio eorum imponendis.

Atq; vt Ecclesijs iura sua restituãtur, statuit, vt posthac canonica portio integre & realiter persoluatur iuxta formam iuris, & sacri Tridentini cócilij decreta.

De Rebus Ecclesiæ, ac piorum locorum non alienandis & vsurpandis, ac male alienatis & vsurpatis recuperandis.

Ambitiosæ cupiditati hæc Synodus occurrere cupiens, prohibet omnium rerum & bonorum Ecclesiasticorum alienationem, omne pactum per quod ipsorum dominium transfertur, concessionem, hypotecam, locationem, & conductionem vltra triennium; nec non infeudationem, vel contractum mphyteoticum. Si quis vero inconsulto Romano Pontifice de bonis & rebus Ecclesiæ quicquam alienare præsumpserit, alienatio, hypoteca, concessio, locatio, conductio, & infeudatio huiusmodi nullius sit roboris, & momenti; & tam qui alienat, quàm qui alienatas res & bona prædicta receperit, sententiam excommunicationis incurrat. Declaratq; Prouinciale concilium extrauagantem, Ambitiosæ. Pauli secundi in Prouincia in vsum receptam.

Et quia vsu compertum est, alienationes bonorum Ecclesiasticorum fieri sæpe sub conditione, vt illarum confirmatio ab Apostolica sede obtineatur; interim autem possideri, non obtenta aliter confirmatione huius-

huiusmodi in graue Ecclesiarum damnum, & animarum ipsorum contrahentium præiudicium: ideo Episcopi diligenter inquirant super huiusmodi alienationibus quorumcumq; bonorum Ecclesiasticorum, etiam hospitalium; & si quas sub iam dicta conditione nondum impleta factas repererint, irritas & inanes declarent: & in eos, qui se in possessionem vel detentionem ante obtentam confirmationem intrudere ausi fuerint, & in futurum audebunt, pœnas sacris Canonibus & summorum Pontificum constitutionibus aduersus eosdem inflictas, exequi omnino studeant: mádaturq; Notarijs, quòd contractus alienationum huiusmodi absque assensu Apostolico prius obtento, etiam cum Episcopi licentia, non conficiant, sub pœna excommunicationis latæ sententiæ: nec iudices, vel testes aliter intersint sub eadem pœna, nec infra forestas seu defensas bonorum vel aliorum, Ecclesiarum bona & territoria includantur, & occupentur directe, vel indirecte, vel quocumque quæsito colore sub pœna prædicta.

Episcopi, aut eorum Vicarij Ecclesiasticorum bonorum alienationes auctoritate Apostolica cófirmandas sedulo curent, vt diligenti inuestigatione adhibita, & in rem præsentem euntes rite, & recte, ac mature omnia faciant, vt omnino Ecclesiæ indemnitati consulatur.

Sacri concilij Tridentini auctoritate præcipitur singulis Episcopis, vt ipsi, aut eorú Vicarij adiunctis duobus altero quidem ex Capitulo, altero ex Clero reco-

gnoſcát quaſcumq; alienationes, & locationes bonorum Eccleſiaſticorum ad lógum tempus, etiam auctoritate Apoſtolica confirmatas, quę intra triginta annos confectæ fuerint iudicent, & decernant, an Eccleſiarũ detrimento ſeu contra Canonicas ſanctiones, an omiſſo iuris ordine contractę ſint: quod ſi ad Epiſcopũ vel eius menſam bona locata pertineant, aut ipſe, vel ipſius Vicarius, Commiſſarij ſeu executores fuerint, ad viciniorem Epiſcopum cum ſupradictis à Capitulo & Clero electis recognitio, ac iudicium eiuſmodi transferatur. Si vero etiã ipſi legitime recuſari poterunt, duo alij à Capitulo & Clero adiungantur, qui eam tantum cauſam cum illo Epiſcopo recognoſcant, & iudicent.

De Decimis ſoluendis.

CVm decimarum ſolutio ſit de iure diuino, & qui eas dare nolunt, aut dantes impediunt, res alienas inuadũt, & Eccleſias ad eam egeſtatem, & inopiam redigunt, vt facile debitis obſequijs & cultu deſtituãtur: Idcirco iuxta Tridentini concilij decretum præcipitur omnibus cuiuſcumq; gradus, & conditionis ſint, ad quos decimarum ſolutio ſpectat, vt eas ad quas de iure tenentur, iuxta locorum conſuetudinem in poſterum cathedrali, vel quibuſcumque alijs Eccleſijs vel perſonis, quibus legitime debentur, integre perſoluãt: qui vero eas aut ſubtrahunt, aut impediunt, excommunicentur, nec niſi ſecuta plena reſtitutione abſoluantur. Parochi vero in exigendis decimis negligentes ab Epiſcopo puniantur. Idem Parochi quolibet anno in menſe

mense Decembris referant Episcopo qui decimas soluere recusauerint, & decimarum exactionem laicis locare non possint.

Hortanturque omnes, & singuli pro Christiana charitate, debitoq; erga pastores suos munere, vt à Deo sibi collatis Episcopis, & Parochis, qui tenuioribus præsunt Ecclesijs, largiter subuenire ad Dei laudem, atque pastorum suorum, qui pro eis inuigilant, dignitatem tuendam non grauentur.

Atque vt populis innotescat quàm periculoso se facinore astringant, qui decimas abnegant; Parochis itidem ipsis præcipitur, vt semel saltem quotannis, quo tempore Episcopi expedire censebunt, prout ipsis cómodius fuerit, decretum supradicti Concilij de Decimis inter Missarum solemnia frequenti populo publice legant, ac materno sermone interpretentur.

De Synodo diœcesana quotannis celebranda.

Synodus diœcesana quotannis ab Episcopo celebretur, ad quam exempti, qui aliàs cessante exemptione interesse deberent, nec Capitulis generalibus subduntur, accedere teneantur: ratione tamen Parochialium, aut aliarum Ecclesiarum sęcularium etiam annexarum debeant ij, qui illarum curam gerunt, quicumque illi sint, Synodo interesse, vt abusus, qui in dies occurrere possent, tollantur, & fidei professio per omnes fiat, qui eam facere tenentur iuxta decretum Tridentini concilij & bullam Pij IIII. fel. rec.

Legatur

Legatur Decretum sacri Tridentini concilij de examinatoribus, sess. 24. cap. 18. quod incipit, Expedit. & eo lecto, proponantur ab ipso Episcopo sex saltem examinatores, ex quibus sex qui plura suffragia habuerit, ab ipsa Synodo approbati intelligantur; electi autem in manu Episcopi, aut Vicarij iurēt quacumque postposita humana affectione munus suum fideliter se esse executuros.

In dicta Synodo eligantur deputati ad vtilia Cleri, ex his facto scrutinio qui propositi fuerint decem, qui plura habuerint suffragia intelligantur electi: sint autē duo ex Canonicis, duo ex Ecclesia cathedrali, vnus ex Parochis ciuitatis, & quinque ex Clero diœcesis electi: porro iurent in manu Episcopi, seu Vicarij de recte & fideliter exequēdo munera sua, postposita omni humana affectione.

De Visitatione.

Episcopi propriā diœcesim per se ipsos, si legitime impediti non fuerint, si quotannis totam propter eius latitudinem visitare non poterunt, saltē maiorem eius partē, ita tamen, vt tota biennio per se, vel per Vicarium, vel visitatorem compleatur, visitare non prætermittat: scopus autem in visitando præcipuus sit, sanam orthodoxamq; doctrinam expulsis hæresibus inducere, bonos mores tueri, prauos corrigere, populum cohortationibus, & monitionibus ad religionē, pacē, innocentiamq; accendere; cetera prout locus, tempus, & oc-

& occasio feret ex visitantium prudentia ad fideliũ fructum constituere: quę vt facilius, feliciusq; succedant, singuli ad quos visitatio spectat, monentur, vt paterna charitate Christianoq; zelo omnes amplectantur.

Capitula Cathedralium etiam visitēt Episcopi, corrigant, & emendent toties quoties opus fuerit ex statuto Tridentini concilij, non obstantibus exemptionibus, consuetudinibus, sententijs, curamentis, & concordijs.

Commendata Monasteria, etiam Abbatiæ, Prioratus, & Præpositurae nuncupatæ, in quibus non viget regularis obseruantia, nec non Beneficia tam curata, quàm non curata, sæcularia, & regularia, qualitercũq; commendata, etiam exempta ab Episcopis annis singulis visitentur: curentque ijdem Episcopi congruentibus remedijs etiam per sequestrationem fructuum, vt quæ renouatione indigent aut restauratione, reficiantur; & cura animarum, si qua illis vel eorum annexis immineat, aliaque debita obsequia exerceantur; etsi in eis viget obseruantia Regularis, prouideant Episcopi paternis admonitionibus, vt eorum Regularium superiores, eorum Regularia instituta, & debitam viuendi rationem obseruent, & obseruari faciant, & sibi subditos in officio contineant, & moderentur. Quòd si sic moniti infra sex menses eos non visitauerint, nec correxerint, ijdem Episcopi ex decreto Tridētini concilij eos visitent, & corrigant.

Eadem Episcopi diligentia vtantur in his etiam Ecclesijs visitandis, quæ nulli diœcesi subiectę dicuntur; quod

quod tamen ius illi competit, cuius cathedralis Ecclesia propinquior esse constet; alioquin ab eo, qui semel in Concilio prouinciali à Prælato illius loci electus fuerit, qui tamquam Apostolicus delegatus visitet, quibuscumq; priuilegijs non obstantibus.

Episcopi etiam visitent hospitalia, collegia, confraternitates, montes pietatis, & pia loca omnia quomodocumq; nuncupentur, etiam si locorum prædictorũ cura ad laicos pertineat, atq; eadem pia loca exéptionis priuilegio sint munita, & omnia quæ ad Dei cultũ aut animarum salutem seu pauperes sustentandos instituta sunt, ipsi ex officio suo iuxta sacrorum canonũ instituta agnoscant, & exequantur; contumaces, & contradictores huic tam pio, ac necessario officio aut verbis, aut factis, ordinarij arbitrio puniantur, & nihilominus huic decreto parere omnibus opportunis remedijs, inuocato etiam si oportuerit sæcularis brachij auxilio, ab Episcopis cogantur.

Præcipuamque curam habeant Episcopi in visitatione de scholis, & litterarum ludis, & bonarum artiũ magistris, & num vitæ probitatẽ, integritatem, & scientiæ puritatem seruent.

An sciant Ecclesiam esse consecratam, vel benedictam, an consecrata sint altaria, & vasa, & corporalia, vestes, & id genus, reliqua sint benedicta. Hæc omnia diligenter inuestigentur, vt inde intelligatur quid desideretur in ijs, & prouideatur.

An aliquis etiã vsurpet decimas, & bona ad Ecclesiã spectãtia, & seruetur in hoc Tridentini cõcilij decretũ.

De

De Vicarijs Foraneis.

VT autem præmissa omnia, & alia etiam inferius statuenda, & ordinãda per ordinarios, maxime in visitatione, facilius executioni mãdentur, statuit hæc Synodus, vt in singulas diœceses qui magis idonei videbuntur, Vicarij foranei, vbi non adsunt, cõstituantur; quorum munus erit omni diligentia curare, vt omnia quæ præcepta sunt, & alia per Episcopos in dies præcipienda executionem sortiantur, quæranttq; de vita, & moribus Presbyterorum, & quales se in pastorali præbeant cura, & an in Parochijs sibi commissis omnia recte agantur; num Rectores resideant, & non residẽtes Episcopis denuncient: præcipue autem inquirant, an à Parochis erga miserabiles sub sua cura personas debitum persoluatur officium, ad hoc ne quis ob vitæ incommoda decedere cogatur.

Prouideantq; ne diebus Dominicis, & festis aliquod illicitũ opus fiat; & quos in aliquo delinquere prospexerint, Episcopis indicent, ac denuncient, crimina, & delicta Clericorum, vt, quod iuris fuerit, exequi possit.

De Ludi Magistris.

MAgistri scholarum, quoq; & præceptores pueros, & adolescẽtes suos ne dum in Grãmatica, & Rhethorica, verũ etiam in his, quę ad religionẽ spectant, vt sunt diuina pręcepta, articuli fidei, alia similia erudiãt; diebusq; festiuis ad diuina audienda hortentur, ac impellant, legantq; in scholis Catechismũ, nec schôlam aperiant, nisi cũ licẽtia ordinarij, & emissa fidei professione.

Et non solum libros Indice fel. recor. Pij Papæ IIII. edito nominatim vetitos, sed nec obscœna vel turpia tractantes pueris legendos, vel interpretandos proponant; sed illos, qui ab Ordinario propositi, & approbati fuerint: eosq; vehementer hortamur, vt in tam flexibili ætate, & ad malú prona, discipulos suos bonis moribus, ac salutaribus præceptis instituant.

SESSIO QVINTA

CELEBRATA DIE XVII. MAII MDLXXIX.

De Iudiciali foro Episcopi, & de Iudicijs.

CVm causæ omnes ad forum Ecclesiasticum quomodolibet pertinétes, iuxta sacros Canones, coram Ecclesiasticis dumtaxat iudicibus cognosci & terminari debeant: ideo Episcopi suo arbitrio pœnis & cësuris afficiant omnes & singulos clericos, etiam regulares, administratores hospitalium, & aliorú piorum locorum quorúcumq; qui in causis, vt supra vel agendo, vel excipiendo, vel aliter in iudicio & foro sæculari comparere, vel eis se subijcere præsumpserint: declarando præterea nullius esse roboris, & mométi processus, & actus quoscumq; qui tam in præmissis, quàm in omnibus alijs causis ad forum Ecclesiasticum ex decreto Tridentini concilij pertinétibus coram Iudice, & foro sæculari quacumq; ratio-

ratione vel prætextu actitati, ac ventilati fuerint. Et vt hoc decretum inuiolabiliter obſeruetur, Epiſcopi diligenter operam dabunt.

Epiſcopi in terminandis cauſis, quantũ fieri poteſt, breuitati ſtudeant, ac litigatorũ artibus, ſeu in litis conteſtatione, ſeu alia parte iudicij differẽda modis omnibus, aut termini præfixione, aut competenti alia ratione occurrant.

Appellationes non recipiantur, nec inhibitiones fiant niſi à diffinitiua, vel à diffinitiui vim habente, vel cuius grauamen per appellationem à diffinitiua reparari non poſſit. Et ne inhibitorias indebitas fieri contingat, & partes inutilibus ſumptibus grauentur: ideo hæc Synodus ſtatuit, vt aduẽniente caſu in primis à Iudice ad quem breuiori termino præfixo, vbi probabiliter iuxta communis iuris regulas, & doctrinas, ea de cauſa dubitetur eſſe diſcutiendum, an appellatio ſit huiuſmodi, quæ ex præfato Concilij decreto reijci, vel recipi debeat, ne ſi quas minime deceat appellationes Iudex admiſerit, vel admittendas reiecerit iuſta conquerendi occaſio alicui præbeatur.

Quoniam omnis ſententia ſine legitimo proceſſu recte facto viribus non ſubſiſtit, ſtatuerunt Patres antiqui, vt omnia acta iudicis exacta diligentia, & competenti ordine ſcribantur, & ſic cõſcripta partibus requirentibus tradantur: Itaque originalia penes ſcriptores remaneant, vt ſi ſuper proceſſu Iudicis fuerit ſuborta contentio, per hæc poſſit veritas declarari. Hæc Synodus igitur in executione ſacrorum Canonum ſtatuit,

& ordinat, vt de cætero in formandis processibus seruentur ad minus termini infrascripti, videlicet ad libellandum, excipiendum seu respondendum libello, iurandum de calumnia, articulandum, & articulari videndum, dicendum contra articulos, producendum omnia contra producta.

Notarij singuli Episcopalis Curiæ in omnibus causis spiritualibus, aut temporalibus, ciuilibus, aut criminalibus teneantur, & debeant omnia, & singula acta iudicij diligenti ordine conscribere, non in schedulis, sed in libris quaternatis: Schedulæ, quæ per partes porriguntur in iudicio, vt sunt Libelli, Responsiones, Capitula, & Positiones, postquam fuerint descriptæ, vt præmittitur, reponantur in filcijs, quas singuli Notarij singulas facere teneantur singulis annis, & ita, & taliter præmissa obseruentur, quòd nulla causa, nullaq; ratione Originalia à se dimittant. Si quis vero contra præmissa, vel præmissorum aliquid facere præsumpserit, eo ipso teneatur ad omne damnum, & interesse parti, quam ex eius lædj contigerit negligentia: quòd si causa ex officio mota fuerit, ea pœna mulctetur, qua secundum qualitatem negotij mulctandus videbitur Episcopis.

Habeantque dicti Notarij vnum registrum, super quo singulariter registrentur omnes litteræ, quæ de dicta Curia exeunt sub censuris Ecclesiasticis, & alijs Episcopi arbitrio pœnis.

Et quia producuntur iura, & scripturæ authenticæ, quando pars producens intendit illa sibi restitui facere, non

re, non restituantur nisi dimissa copia auscultata cum Originali parte citata.

Et vt omnia recte procedant in formandis processibus,& scripturarum copijs faciendis, ponãtur in qualibet facie paginę,lineę vigintiquattuor,& in qualibet linea syllabæ quindecim.

De Notarijs.

CVm ex Notariorum imperitia plurima damna, & multarũ litium occasio oriatur:Episcopi Notarios quoscumq; examinent,& quos inuenerint experiẽtia, probitate,scientia, & ætate præditos,illi eligãtur,& approbentur;& qui electi, & approbati non fuerint corã aliquo Iudice ecclesiastico, siue ordinario, siue delegato,causas tractare,acta rogari,& Procuratoris officium exercere nõ possint; & approbati si in litibus & causis Ecclesiasticis, ac spiritualibus deliquisse reperti fuerĩt, iuxta sacri Tridentini concilij decretum puniantur.

Statuit etiam nullum Notariũ rogari posse de contractu rerum Ecclesiasticarum ad forum Ecclesiasticũ pertinentium,vt sunt decretorum interpositiones,beneficiorũ renunciationes, vel ad renunciandũ procurationes,sponsalium dissolutiones,& similia,nisi vt supra approbati sint. Scripturas vero huiusmodi ab alijs Notarijs confectas,scriptas, & rogatas nullã in Ecclesiasticis iudicijs fidem facere statuit & decreuit.

Ecclesiastici fori Notarij tempore eorũ admissionis iurent obseruare omne id quod ipsis ab hac Synodo mandatũ est,ac etiã conscribere,& exẽplari acta,& processus causarũ ad Episcopalẽ curiã pertinentium, atq;

omnia

omnia pro curia gestorum instrumenta in authenticã formá redigere, & in Archiuio reponere, vt ibi postea perpetuo conseruentur.

Originales processus (vt dictum est) Iudicibus, Ordinarijs, Delegatis, Arbitris, aut Arbitratoribus non deferant, sed eorum tantum exempla fideliter collata; nisi alicuius inopia aliud aliquando Episcopo videatur.

Notarij ab Episcopis cogátur modis omnibus quáto citius, & ad minus intra mensem (congrua mercede accepta) in appellationum causis copiam appellanti exhibere: etsi in deferenda exhibitione fraudem fecerint, iuxta Tridentini concilij decretum puniantur.

De Archiuio.

ARchiuia vbi non sunt, instituant, & instituta recte curari studeant, omnemq; diligentiam adhibeãt, vt instrumenta quæcumque, atq; scripturæ alię omnes in eis contentæ, ita conseruentur, vt ea nequeat vel temeraria manus attingere, vel vllo pacto violare.

Custos vero ab Episcopo deputetur, qui diligentissime cuncta conseruet & administret, & per inuentarium cuncta tradantur, & ex eodem inuentario restituantur.

Custodi non liceat ex Archiuio originales scripturas tradere, etiam data fide, & pignore: & si contrafecerit, ab Ordinario ex arbitrio mulctetur.

Prælato decedente, claues Archiuij Oeconomo, vel Vicario capituli fide publica tradantur, & penes eosdẽ fideliter conseruentur, quę futuro Pastori postea consignẽtur.

Qui-

Quicumq; Instrumenta, Scripturas, Monumenta, Iuraque omnia cuiuscumque Ecclesiæ detineant, vel vsurpent, ab Episcopis certiores fiant, eos ex sacri cócilij Tridentini decreto vti Ecclesiasticorum iuriũ vsurpatores excommunicationis sententiam incurrisse. Et qui Instrumenta, Scripturas, Monumẽta, Iuraq; omnia cuiuscumq; Ecclesiæ detineri, & vsurpari sciuerint, & non prodiderint, canonica monitione præmissa, excõmunicationi subijciantur, donec detinentes, aut vsurpantes reuelauerint, vel idonee fuerit satisfactum.

De Inuentario processuum causarum, & negotiorum quorumcumque ab Episcopis conficiendo.

CVm in Prouincia nostra fel. recor. Pij Papæ V. præcepto de cóficiendis Inuentarijs per Episcopos regni Neapolitani, & Siciliæ hactenus satisfactũ non sit: Ne tam vtile, tamque necessarium institutum per incuriam omittatur; Episcopos omnes commonemus, vt quilibet Inuentarium authenticum omniũ, & quarumcumq; suæ Curiæ querelarum, accusationum, inquisitionum, denunciationum, testificationum, instrumentorum, processuum, ceterorumq; actorum, causarum, negotiorum criminalium etiam mixtorum, quæ apud Curię suæ Notarium, siue actuariũ fuerint, quam primum conficiendum curet, & iuxta memoratũ præscriptum, seu bullam, quotannis in perpetuum conficiat, & dicti Notarij manu subscriptum penes se custo

diat

diat donec super his iudicatum fuerit. Et si eum interim de vita decessisse contigerit, illud vniuersum sigillo suo obsignatũ, fidei sacerdotis cui peccata sua confessus est (morte impendente) committat, tuto tamen & fideliter asseruandum, ac futuro Præsuli clausum integrumq; tradendum.

De Blasphemis.

SCientes plerosq; pœnarum grauitate magis quàm Dei timore arceri solere à voluntate peccandi: propterea in Blasphemos, quammaxime (vt reatus qualitas exigit) insurgentes, eos pœnis in Bulla piæ memoriæ Pij Papæ Quinti contentis, omnino afficiendos esse præcipimus.

Sed vt huiusmodi nefandum, & impiũ scelus, quod tam diuinis, quàm humanis legibus detestatum est, de medio penitus tollatur, sodalitatem Dei nominis instituendam esse decernimus, quam per Episcopos in suis vrbibus, & diœcesibus præscriptis regulis vnà cum Indulgentijs in Bulla expressis à fel. recor. Pio Papa *IIII.* eius rei causa edita, quamprimum fieri poterit, institui mandamus.

De Simonia.

CVm detestabile scelus Simoniacæ prauitatis tam diuinorum, quàm sacrorum Canonum auctoritas abhorreat, atque damnet: Ideo vt aboleatur, Synodus mandat inuiolabiliter obseruari constitutiones maxime Pauli secundi, & Pij Quarti, & Quinti, & quod quicumq;

cumq; crimen ſimoniace commiſiſſe cõuictus fuerit in conſequendis ordinibus, eo ipſo ſit ab illorum executione per decennium ſine ſpe diſpenſationis ſuſpẽſus, & per annum carceri mancipetur.

Qui dignitates Eccleſiaſticas ſimoniace acquiſiuerit, illis ſit ipſo iure priuatus, & in futurum inhabilis, & ad eas, & ad quaſcumq; alias obtinendas.

Qui officium, vel beneficium Eccleſiaſticum ſimoniace adeptus fuerit, illis ſimiliter ſit ipſo iure priuatus, & ad fructuum reſtitutionem teneatur, & perpetuo ſit inhabilis ad ea, & quęcumq; alia beneficia obtinenda.

Si autem tale crimen pluries commiſiſſe quis conuictus fuerit, pręter ſupradictas pœnas, etiam corporaliter puniatur, & ab ordinibus Eccleſiaſticis degradatus à fidelium conſortio eijciatur.

Qui vero ordines, & beneficia ſimoniace contulerint, pœnis à iure ſtatutis puniantur.

Caueãt prætterea quicumque, ne in ſacramentorum exhibitione ſimoniacum aliquid faciant: alioquin per locorum ordinarios grauiſſime puniantur: qui huiuſmodi criminis reos cum maxima ſeueritate coercere procurent, iuxta Tridentini concilij decreta.

Iuſpatronatus, vẽditionis, aut alio quocumq; titulo contra Canonicas ſanctiones nullo modo patroni, etiã ſi communitates, & collegia quicumq; exiſtant, transferre pręſumant: ſi ſecus fecerint, excommunicationis & interdicti pœnis ſubijciãtur, & dicto iure patronatus ipſo iure priuati exiſtant. Nec aliquis huiuſmodi illegitimarum alienationum particeps, aut mediator ſit.

De Hæreticis.

EPiſcopi ſingulare ac maximũ ſtudium in eo potiſſimum impendere debent, ne ipſis dormientibus inimicus homo praua hæreſum ſemina doctrinæ, ac morum corruptionẽ diſſeminare, aut inſerere valeat: Ideo præ ceteris curent, vt conuentus, ſeu conuenticula, pręſertim rudium ac ſuſpectorum hominum, de his quæ ad fidem ſpectant tam publicas quàm priuatas diſceptationes, ac ſermones, ceteraſq; huiuſmodi periculoſas occaſiones prohibeant, ac penitus tollant: denique operam in quærendis hæreticis, ac eo nomine ſuſpectis, vt inuentos de ſuo ouili conſtanter exterminent, parati etiam ſi opus fuerit, hac de cauſa ſanguinem animamq; profundere, quo Deo gratius, & ouibus ſuis ſalubrius in vniuerſo ſuo munere efficere nihil poſſunt. Si vero negligentes aut remiſſi fuerint in expurgando de eorum diœceſi hæreticæ prauitatis fermento, ſciant incidere in pœnas ſtatutas in concilio Lateranenſi ſub Innocentio tertio, ac in alijs ſacris Concilijs, & Pontificijs conſtitutionibus.

De Apoſtatis.

QVàm peruerſum ſit hominum genus, qui ſuaui iugo religionis ſuæ, Deiq; timore poſtpoſito, reſpicientes retro, Apoſtatę facti ſunt; facile ex verbis ſancti Auguſtini elici poteſt: quàmue in Eccleſia Dei infinitis erroribus cauſam pręſtiterunt, & pręſtant; omnibus notum eſt: Ideo Epiſcopi aduerſus eos procedát iuxta formá

formam ſacrorum Canonum, ac Bullam ſummorum Pontificum, maxime fel. record. Pauli IIII. & Pij V. nec permittant eos cuiuſcumq; ordinis & religionis ſint, extra ordinem & religionem propriam cũ habitu aut ſine habitu viuentes, ac vagabundos in eiſdẽ diœceſibus permanere, ac Miſſas, & diuina officia celebrare, vel Eccleſiaſtica ſacramenta, aut animarũ curam exercere; immo expellant, remittant, & puniant iuxta formam dictarum conſtitutionum, ſuorum Superiorum habilitatione, & licentia non obſtantibus.

De Adulterio, & omni alio illicito coitu.

MOnentur Epiſcopi, vt ſtatuta Tridentini concilij contra concubinarios tam clericos quàm laicos edita diſtricte faciãt obſeruari, ne ſi id omiſerint, Deo, & ſummo Pontifici reddituri ſint rationem.

Sacerdos, & alius clericus, ſi quis tantæ temeritatis inuentus fuerit, qui poſtpoſito Dei timore, ſe cum Parochiana ſua commiſcuerit, perpetuo ab exercitio curæ ſuſpẽdatur, poſtquam annum in carceribus corpus ſuum ieiunijs, & abſtinentijs maceratum manſerit, è diœceſi per decennium banneatur, alijsq; pœnis arbitrio Epiſcopi mulctetur.

Et quos inſtigante diabolo nefandum ſcelus inceſtus admiſiſſe cum matre, ſorore, & filia ſpirituali, ideſt, quam baptizauerint, vel in baptiſmo, aut cõfirmatione tenuerint, vel cuius confeſſionem audierint, & carnaliter rem habuiſſe conſtiterit, deponantur, & beneficijs, ſi quæ habuerint, eo ipſo priuati ſint, atq; ad perpe

tuam pœnitentiam agendam in vinculis conijciantur. Pro alijs incestibus vsq; ad quartum gradum iuxta sacros canones Episcopi arbitrio puniantur.

Et cum Episcopi homines sint, & falli possint, nec hominum corda scrutari valeant, ne quod boni causa institutum est, mali sit fomes & origo: si quis eorum qui tamquam boni, & idonei ab eisdem Episcopis electi sunt, spreto Dei honore, cum ea cuius cõfessionem audiuit, quicquam inhoneste, turpiter egerit, aut eius pudicitiam attentauerit, si nõ deuentum est ad actum, temporanea pœna iuxta sacros canones acriter puniatur: si vero ad actus turpitudinis est deuẽtum, ac etiam qui peccatum in cõfessione auditum signo, aut verbo prodierit, confessionisq; sigillum fregerit, deponatur, & in arctum monasterium ad perpetuã agendam pœnitentiam detrudatur.

Qui autem virgini, aut viduę alicui honestæ stuprũ violenter intulerit, beneficijs priuetur, & virginem cui vim intulerit, vt dictum est, dotare cogatur: & si beneficijs caret, amplius mulctetur arbitrio Episcopi: pellaturq; vtroq; casu à ciuitate, & diœcesi per decennium postquam in carceribus arbitrio ordinarij detẽtus fuerit. Si vero virginem volentem vitiauerit, eisdem pœnis afficiatur, tantum à præstatione dotis absoluatur. Si vero nuptæ violentiam intulerit, eo ipso beneficijs priuatus, & vinculis perpetuo alligari decernitur.

De Vsuris.

CVm omni iure diuino & humano vsuraria prauitas damnata, & detestata sit; studeãt Episcopi hãc pestem

peſtē animarum,ac pauperũ perniciē extirpare;ac præterea in vſurarios,omnesq; qui illicitos contractus ineunt,mediatores,aut rogati ſint,vel fuere,ex canonicarum ſanctionum præſcripto vehementer debeant animaduertere; atque vt tanti ſceleris grauitas prorſus innoteſcat, infraſcripta expreſſe declarare maxime his temporibus viſum fuit.

Notarij qui de contractibus rogati ſunt,ex cõſcientia plane proſpiciunt contractuum prauitatem: nihilominus id ſcire diſſimulantes , inſtrumenta conficiũt,quę in eorum ſuperficie ſuſpicione carere videntur,cum tamen venenum latitet,ſub pœna excommunicationis ipſo facto incurrenda , nullo pacto contractibus,quos ipſi ex animo,& conſcientia ſuſpectos exiſtimant,vel ſuſpicantur ſtipulari præſumant, præter diuinam vltionem, quam incurrent.

Quoniam in venditione mercium ad tempus, quæ à mercatoribus ſępe fieri ſolet,iniuſtitiæ,atq; vſuræ iniquitas latere poteſt: caueant omnino mercatores, ne pro temporis dilatione maiori pretio res ſuas diſtrahant,quàm valeant. Animaduertant autē,vt ſi ad tempus vendant,non cariores vendant , quàm ſecundum communem fori vſum rei pretium currat; qui ſane vſus inter probos, & integros mercatores conſtitui ſolet. Quapropter nefarium, atque vſurarium decernit hæc Synodus cum pro maiori temporis prorogatione rei pretium proportionabiliter augetur.

Qui emit aut conducit minoris iuſto pretio, ob anticipatam ſolutionem, eſt etiam vſurarius.

Qui

Qui triticum, aut vinum, & oleum alicuius prædij ante messem, aut vindemiam, aut sericum ante tempus minoris ob anticipatam solutionem emit, quàm collecta sunt valitura, & præcipue qui cautelam à debitore exigunt de maiori quantitate, quàm manualiter præstant, etiam si exigerēt decem pro centenario vltra sortem principalem.

Qui pecora, prędia, vel aliud emit ab eo quem non credit ea habere, & statim certa pensione ea eidem locat cum obligatione restituendi pensionem, quam ex re quæ non erat, ceperit.

Qui mutuat cum pacto vt mutuatarius vltra sortem sibi reddendam det aliquid sibi, vel alicui tertio, vel pauperibus.

Qui aliquid vendit ei, qui pecunia indigebat, cum pacto, aut voluntate principali, vt statim sibi minoris iusto pretio reuendat.

Prohibemus omnia cambia sicca tāquam vsuraria, taliaq; cambia exercentes, sententiam excommunicationis ipso facto incurrant.

De Superstitionibus, Maleficijs, Incantationibus, & Sortilegijs omnino tollendis.

SVperstitiosas, & vanas Populi obseruationes, quæcumq; sint, à subditis suis tamquam perniciosas pœnitus tollendas curabunt Episcopi, graui pœna ex sacrorum canonum decretis proposita contra resipiscere nolentes; maleficos autem, sortilegos, lamias siue strigas

ſtrigas,ceteroſq; omnes,qui quouis magicę artis,& veneficij genere pactiones, & fœdera expreſſa, vel tacita cum dæmonibus faciũt, præſertim cum homicidium eorum cauſa ſecutum fuerit, vel aliquis ſacramentorum abuſus in maleficijs interuenerit, iuxta canonicas ſanctiones acriter puniant.

De Receptationibus Bannitorum.

ET quia non ſine graui animi moleſtia intellexit hęc Synodus, quòd nõnulli facinoroſi homines,vt ad alia ſcelera perpetranda deuenire poſſint,immunitatis Eccleſiaſticę clypeo abutẽtes, ad diuerſas Eccleſias, & alia loca Eccleſiaſtica huius prouincię diuertunt,ibiq; in grauem Dei offenſam, & plurimorũ perturbationẽ degunt,& morantur: ideo ne vnde peccatorum eſt poſtulanda venia,ibi peccandi detur occaſio; Vniuerſis, & ſingulis Archipresbyteris, Presbyteris, & Clericis tã ſæcularibus,quàm quorumcumq; etiam mendicantiũ ordinum regularibus, ceteriſq; perſonis Eccleſiaſticis quacumq; etiam dignitate fulgentibus in hac prouincia conſiſtentibus,ſub pœna arbitrio Epiſcopi imponẽda ac excommunicationis ſingulariter in ſingulos: In conuentus vero,& collegia quæcumq; in his forſan delinquentia ſuſpenſionis à diuinis,& in ipſorum tam ſingularium, quàm conuentuum & collegiorum Eccleſias, monaſteria, capellas interdicti Eccleſiaſtici pœnis inhibetur,ac præcipitur, ne de cetero publicos latrones publicarum ſtratarum obſeſſores, eos qui in Eccleſijs homicidia perpetrarunt, alioſue facinoroſos

hominès,

homines, quibus Ecclesiarum immunitatem sacri Canones prodesse nolunt, siue laicos, siue clericos in Ecclesijs suis, illorumq; domibus, siue alijs locis Ecclesiasticis prouinciæ prædictæ recip ere, admittere, seu retinere, vel promittere eisdem securitatẽ publice, vel occulte quoquo modo præsumant.

De Suffocationibus.

VT autem suffocationibus in posterum prouideatur, quę passim ferme impune prætermittuntur, hortatur hæc Synodus omnes Episcopos, vt efficiant quòd à rectoribus saltem singulo quoq; mense populus doceatur, eique declaretur grauitas huiusmodi culpæ, mulieribusque lac proprijs, & alijs infantibus præbentibus præcipiatur, vt nullo modo ipsos in lecto absque capsula, & tabula intermedia retineant, cõtrafacientes vero tam pœnis pecuniarijs, quàm censuris ecclesiasticis in subsidium, & etiam exilij à diœcesi vel metropoli puniri possint. Quæ pœnæ extendantur etiam ad earum maritos: quia cum sit caput mulieris vir, huius transgressionis culpam habere maxima ex parte putantur. Contra suffocatores verò supradictæ pœnæ pro modo culpæ ab Episcopis grauissime augeri possint, addita etiam condigna ac salutari pœnitentia ab ipsis tantum iniungenda, atq; interea teneantur omnes reuelare parochis mulierum, quæ pueros in lecto absq; capsula, vel tabula intermedia contra huius decreti dispositionem retinuerint, & eos qui non reuelauerint, etiam si opus fuerit, excommunicandos esse decreuit.

abhor-

De Eleemosynarum Quæstoribus.

PRaui eleemosynarum quæstores aut ministri, quorum nomen, atq; vsum Prouincialis Synodus penitus aboleri, & abrogatos esse voluit, ad officium huiusmodi exercendum de cetero non admittantur.

Importunas, atq; illiberales eleemosynarũ exactiones potiusquam postulationes, aliaque huiusmodi, quæ à simoniaca labe, vel certe à turpi quæstu non abhorrent, prohibeant Episcopi, neq; permittant, vt regulares, & sæculares Sacerdotes hostiatim, & per vias vadant, & quærant eleemosynas pro celebrandis Missis mortuorum in die omnium fidelium defunctorũ faciendo scribere, & obligare personas fere inuitas, pro vt solitum est in hac Prouincia, easq; postea cũueniendo in iudicio si non soluerint.

De Pœnis.

PAstoris officium est, gregem Dominicum fidei suæ creditum ita Deo adiuuãte dirigere, vt quod ad vitam æternam ducit, demonstret, & per illud conducat; & quod impedire, & diuinam maiestatem offendere viderit, amouere, & è medio tollere non solum hortationibus, ac exemplis, sed etiam quando ea non proderunt pœnarum metu coercere. Idcirco Episcopi studeant esse tales, vt suæ curæ Pastorali conuenit, & in delinquentes omnes, & singulas sententias censuras, & pœnas contra eos, qui à recta via deuiauerint, & aliàs deliquerint, latas proferant; nec de earum rigore quic

quam relaxent, admonẽtes eos, qui talia perpetrare veriti non fuerint non solum subituros eas pœnas, quæ sacris sunt canonibus constitutæ, sed etiam eas quas Episcopi arbitrij discretio pro personarum qualitate constituet.

De Excommunicatione.

CVm gladius excommunicationis neruus sit Ecclesiasticæ disciplinæ, & ad cõtinendos in officio populos valde salutaris; sobrie tamen magnaq; circũspectione exercendus est, cum experiẽtia doceat, si temere, aut leuibus ex rebus incutiatur, magis contemni quàm formidari, & perniciem parere, quàm salutem: idcirco Episcopi abstineãt, & seruent formam præscriptam à Tridentino concilio.

Monitiones vero, quæ ad finem reuelationis fiunt, non cõcedant nisi pro deperditarum, & subtractarum rerum restitutione, siue illarum, & illas subtrahentium reuelatione, & ad instantiam eorum dumtaxat quorũ ciuiliter interest, & ab eis recepto iuramento de rebus perditis re diligenter, ac magna maturitate examinata.

Capitula rem ipsam de qua agitur, reiq; valorem nominatim, & specifice exprimant, nisi forte sint pro Ecclesijs, locis pijs, communitatibus, vniuersitatibus, collegijs, aut vniuersalibus successoribus, quos verisimile est certam rerum notitiam non habere; tunc quædam rerum in genere designatio fiat, quæ ostendat res ipsas non vulgares esse.

Animaduertant Episcopi quòd si eorum culpa hæc

arma

arma ſpiritualia contemni contigerit, nullo modo ſe excuſari poterunt, quominus Deo rationem reddere debeant de pernicie, quæ loco ſalutis animarum hac de cauſa ſecuta fuerit.

De Interpretatione conſtitutionum Synodi.

CONſtitutiones ad verborum proprietatem, & vt dicitur, ad litteram intelligantur, nulla admota aut intenſiua aut extenſiua interpretatione, vltra quàm verba ipſa ſignificent; niſi quòd facultatem, quam habent Epiſcopi ex his decretis per Vicarios generales ea exequi poſſint, exceptis ijs, quę pertinẽt proprie ad ordinem Epiſcopalem, aut à concilio Tridentino, aut ab Epiſcopis expreſſe excluſi eſſent.

Quoniam ob varietatem locorum non poteſt in legum executione omnis æqualitas, aut idem modus ſeruari multæq; ſtatutæ ſunt pœnę, quæ moderatione in alijs diœceſibus indigeant. Propterea poſſint Epiſcopi quaſcumq; pœnas in his conſtitutionibus expreſſas pro qualitate locorum ad ſtatum ſuarum Eccleſiarum vt res expoſcere videbitur redigere, & aptare; quos (dubitandum non eſt, omnia ad pietatem, & animarum ſalutem relaturos.

Synodus declarat & ſtatuit, quòd quotieſcumq; clerici mulctandi ſunt, & pœna pecuniaria ſit exigenda, locis pijs applicetur, & nihil ad Epiſcopum perueniat.

Et ſi in his conſtitutionibus dubitationis, aut ambiguitatis aliquid quomodocumq; exortum fuerit, Reuerendiſſimus Metropolitanns in ſua Prouincia interpretabitur, cuius ſententiam ſequi omnes teneantur,

P 2 quo-

quousq; alia Synodus Prouincialis habeatur.

Prouincialis Synodus abrogat, & abrogatas esse decernit alias constitutiones præsentibus contrarias, & quomodolibet aduersantes.

Decretum Generale.

DEniq; omnia, & singula in his decretis comprehẽsa, & alia quęcumq; tam à sacris canonibus, quàm apostolicis ordinationibus, & à generalibus quibusq; concilijs, præsertim à sacrosancta Tridentina Synodo statuta, ac definita, siue dogmata, siue reformationem, & morum correctionem respiciant, plene, atq; integre ab omnibus cõprouincialibus Episcopis, Abbatibus, Capitulis, & alijs Ecclesiasticis personis, quę per se, vel per eorũ idoneos Procuratores interfuerũt, aut interesse debuerũt, ac etiam sęcularibus quibuscũq; quod ad eos attinet seruari debere decernimus, ac sub iuris, & arbitrij pœnis districte pręcipiendo mãdamus, saluis tamen omnibus cõstitutionibus Ecclesiarũ arctioribus, & laudabilioribus: iniungentes Episcopis, vt hæc ipsa decreta post sex mensiũ spatiũ in eorum ciuitatibus, & diœcesibus publicari, & ab omnibus obseruari curent. Decernentes etiam omnes, & singulas admonitiones, statuta, decreta, & mãdata in hac Synodo facta ordinata, & gesta, ac eorũ promulgationẽ ita omnes & singulos quos tãgit, afficere ac si personaliter & singulariter singulis ipsa notificata, & intimata fuissent; eisdẽ notificamus quòd si cõtra quicquam admiserint, pœnis ac mulctis, quę in eis cõstitutę sunt, & alijs Episcoporũ arbitrio imponendis constringentur.

FINIS.

CATALOGVS EORVM, QVAE IN HAC Synodo continentur.

SESSIO PRIMA.

SESSIO SECVNDA.

SESSIO TERTIA.

